ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 132 (8039)
ИЮНИИН 5
ВТОРНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СОВЕТСКО-ЮГОСЛАВСКА ХАНИ БАРИСААНАЙ ТОЛОТОМО ГЭРШЭ (1-дэхи нюур).

Б. Ширеторов.—Үбһэ ногооной үндэр ургасын түлөө тэмсэе! (2-дохи нюур).

Е. Громов.—Загаһашадай шухала зорилго (2-дохи нюур).

М. Могнонов.—Профсоюна хүдэлмэрие һайжаруулха (2-дохи нюур).

Малай ашаг шэмэ—адуулга, эдеэлүүлгын хүсэн: Д. Дондоков.—Малаа таргалуулжа шаданагүй. **Ц. Аюшеев.** —Колхозой правлени бидэндэ туһалха ёһотой. **Д. Цыбектаров.**—Гүрэндөө эрхим шанартай нооһо ехээр тушаахын түлөө. **Д. Цыренжапов.**— 20 жэлэй дүршэлтэй адуулагашан (3-дахи нюур).

П. Гринов, Г. Драгунов.—Уласхоорондын шэнжэлэл (4-дэхи нюур).

В. И. Ленинэй зохёолнуудай 35-дахи том Венгридэ хэблэн гаргагдаба (4-дэхи нюур).

Болгариин ба Суданай хоорондо дипломатическа харилсаан байгуулагдаба (4-дэхи нюур).

«Евгений Онегин» оперо Пекиндэ табигдаба (4-дэхи нюур).

Республикын эрхим хонишодто, мал адуулагшадта алдар соло!

Мүнөөдэр Улан-Удэ городто рес-бликын түрүү хонишодой, мал уулагшадай зүблөөн эхилхэнь. дэ хэдэн зуун малшад аймаг бүһөө сугларжа, адуу малай тоо гойе олошоруулхын, ашаг шэнь дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрсоциалистическэ мүрысөөнэй нгүүд, мүн саашанхи зорилгонууд һайгаа хэлсэхэ байна. Теэд хэлсэшье юумэ олон, хэхэшье ажал ехэ. Бурят-Монгол орон нютагаа на-н ба нарибтар нооһотой хонин һүүдээр суурхуулха хэрэг хэнэй таб? Хонишодой. Эхэ орондоо хим шанартай мяха, элбэг ехэ һүмгэ хэнэй оролдолгоһоо болохоб? лшадай.

Хонишо, малша хүндэтэ нэрэ һон хүнүүд колхоз, совхоз бүхэннай олон. Борьёогой үргэн лада гү, али сэлгеэ Сэлэнгын еэршье, Хори, Ярууны хойморшье, үбэл зуниие илгадгүй, тэн халууниие бэрхэшээнгүй да, ногооной үзүүртэ хони, мала бэлшээдэг хүдэлмэришэ бэрхэ нүүдээ магтангүй, хүндэлэнгүй хаб.

Гармажап Цырендоржиев Борьё-совхозой эрхим хонишоной нэрэ онхой. Тэрэнэй даадаг отарын 824 хонинһоо 865 хурьган абтаад, рин түлжүүлэгдэжэ байна. Тар-гатайн аймагай Ленинэй нэрэмтэ колхозой хонишон Трифон Дентьевич Брылёв боргойн хониһоо бүри һайн амжалта туйлаа. рэ 100 эхэ хонин бүриһөө 125 рьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүл байна. Хориин аймагай «Гигант» хозой хонишон Таисия Васильев Машанова, Яруунын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хошон Александра Цыдыпова, Сэгын аймагай «Коммунизм» колхохонишон Гомбодоржи Цыренов он бусад үсэд шанга ажалаараа публикын түрүү хонишодой зэрэ гаранхай.

Эдэнэр гансахан хонидойнгоо тоо гойе олошоруулхын хойноһоо лдоно бэшэ, харин түбхын түндэ үүлтэрынь һайжаруулхонин бүхэнһөө нооһо абалдэшэлүүлхын түлөө тэмсэ. Тиимэһээ тэдэнэр хонидоо һайн тэрэй хусын үрөөр, искусственна аар саг соонь үрэжүүлхэ, хурьые үбэлэй һарануудта абажа, шарно-базова аргаар түлжүүлхэ удалнуудта гол анхаралаа ханлдаг байха юм. Мүн зунай, нарай бэлшээриин үедэ хонидоо галуулжа абахые, үбэл хабарай э нооһыень гээлгэхэгүйн хойно оролдодог.

Тиигэбэшье, хони үсхэбэрилгэдэй дутагдалнууд яһала бии. Үнэн долоон һарын туршада хонитоо толгой бүхы дээрээ 14,1 протээр олон болгогдобошье һаа, эбөөр хараалагдаһандаа үшөөл эжэ шадаатүй. Энэ юун дээрэболооб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хонидүбһэ тэжээл багаар бэлдэжэ, дөө олон толгой хонидоо үхүүл байнабди. Илангаяа Баргажанай, Курумканай, Сэлэнгын, Ториин аймагуудай колхозууд хонидоо олоор гарзалуулаа. Хоёрдохёор, хэдэн мянган толгой эхэ хонид хурьгалаагүй, һубайраа. Долоон һарын эсэстэ республикын колхозууд болон совхозуудта бүхы дээрээ дунда зэргээр 100 эхэ хонин бүриһөө арайхан гэжэ 62 хурьган абтаһан байха юм.

Нүхэд хонишод! Хонидойнгоо нооһые мүнөө зааханшье гээлгэнгүй, саг дары хайшалжа абаад, зунай сагай зүлгэ ногоондо оролдосотойгоор адуулжа, бүхы хонидоо һайн тамиртай болгожо абаха хэрэгтэй. Тиихэ зуураа, эхэ хонидһоо хурьгадыень саг соонь һалгаажа, амяарань отара болгохо шухала. Январь, февраль һарануудта түрэһэн хурьгадые энэ һарын түрүүшын хахадта, март ба апрель һарын хурьгадые гараха һарада эхэһээнь һалгааха хэрэгтэй. Тиигэбэл, эхэншье, хурьгадыншье һайнаар тамиржаха бшуу.

Мүн эбэртэ бодо малые бэлшээн таргалуулгада, үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлгэдэ мал адуулагшын үүргэ угаа ехэ. Илангаяа зунай бэлшээлгын үедэ үнеэдэй һү шэмэ мал адуулагшын шадабари, оролдолгоһоо болохо бшуу.

Манай республикын аймаг бүхэндэ баян дүй дүршэлтэй, оролдосото ажалаараа суурхаһан мал адуулагшад нилээд олон юм. Хориин аймагай «Победа» колхозой гэшүүн Нефед Викулович Бурдуковский 20 жэл соо мал адуулагшаар ажаллана. Тэрэнэй оролдосотой ажалай ашаар ажахын 8 һара соо гүүртынхидынь үнеэн бүриһөө 671 литр һү һааһан байна. Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо Цырендаша Дамбаевич Ганжуров арбан табан жэл соо мал адуулагшаар ажаллана. Энэ үбгэжөөлэй адуулһан малынь хододоо өөдэргэн, һү шэмэ ехэтэй байдаг. Яахадааб гэхэдэ, Цырендаша үбгэжөөл малайнгаа бэлшээрые һайса мэдэдэг, тэрэнээ хэдэн газар хубаарилжа, тус бүридэнь 6—7 үдэрһөө үлүү адуулдаггүй. Тиимэһээ малынь хододоо үзүүр ногоондо бэлшэдэг юм. Мүн зунай үедэ малаа хүйтэн, булагай уһаар уһалхые оролдодог.

Республикын эрхим мал адуулагшадай зэргэдэ Кабанскын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Семен Николаевич Власов, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Даба Очирович Чимбеев, Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой комсомолец Сергей Илыгеев, Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Даша Базарович Боздоев болон бусад жэшээтэ һайн ажалаараа шалгаржа гаранхай.

Нүхэд, мал адуулагшад! Бүхы мэргэжэл шадабаряа гаргажа, зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, малдаа ногоон тэжээл нэмэжэ үгэлсэжэ байгаад, үнеэн бүриһөө үдэртөө пүүд, хахад пүүд һү һаахын түлөө, Эхэ орондоо эрхим шанартай мяха тушаахын түлөө тэмсэе.

Республикын эрхим хонишод болон мал адуулагшадта алдар соло!

Түрүү хонишон Гарма Гармажапова

элэнгын аймагай Хрущевой нэжэтэ колхозой Ягаан гэжэ нюта хонидой нэгэ отара байрлан. Хони хурьгадай байранууд, хахоройнууд, хонишодой һуудаг нүүд һайнаар түхеэрэгдэнхэй. э ерэхэдэ хони хурьгадай хашаа ой соогуур набтархан бэстэй, 40 мгай наһанай нэгэ эхэнэрэй ые харахат. Энэмнэй колхоз оо нилээд сууда гараһан хони Гарма Бальжиевна Гармажа гээшэ. Гарма Бальжиевна колйнгоо малажал дээрэ хүдэлмэхэ эхилһээр 15 жэл болоо. Тэрэгээ 13 жэлые хонишоноор ябаүнгэргөө.

он жэлэй дүй дүршэлтэй, ажалбэрхэ хонишон Гарма Бальжиевурьга абаха, нооһо хайшалха түсэбөө жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ даажа байһан 656 хонинһоо 670 гаран хурьга абажа түлжүүлһэн байна. Иимэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө 1955 ондо Москва ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан юм. Тэндэ хүдөө ажахын наукын туйлалта, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танилсажа, шадабаряа бүри ехэ болгоо.

Үнгэрэгшэ үбэл үбһэ тэжээлээр дутамаг байбашье, Гарма Бальжиевна хонидоо тобир тарганаар, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр, ондо оруулаа. Абаһан хурьгануудаа кошарно-базова аргаар түлжүүлһэн байха юм.

Р. Жапов.

СОВЕТСКО-ЮГОСЛАВСКА ХАНИ БАРИСААНАЙ ТОЛОТОМО ГЭРШЭ

ФНРЮ-гэй Президент нүхэр Иосип Броз Титые олон түмэн москвагайхид амаршалаа

Советскэ правительствын уряалаар Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент маршал Иосип Броз Тито СССР-эй столицада июниин 2-то ерээ. Киевскэ вокзал шадархи Москвагай үйлсэнүүд болон талмайнууд дээрэ хүн зон олоор сугларһан байгаа. «Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент нүхэр Титодэ халуун амар мэндые хүргэе!», «Добро дошли!—Манайда айлшалыт!», «Советскэ Союзай ба Югославиин арадуудай хоорондохи ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаан ба харилсаа холбоон мандаха болтогой!», «Социализм байгуулжа байһан Югославиин Арадай Федеративна Республикын арадуудта ахадүүгэй амар мэндэ!» гэжэ ород ба сербиин хэлээр улаан бүдүүд дээрэ бэшээтэй лозунгнууд үйлсэнүүдтэ харагдана.

Киевскэ вокзалай талмай дээрэ хүн зон олоор сугларанхай байгаа. Югославиин ахадүү арадуудай түлөөлэгшэдые угтахын тулада хүдэлмэришэд, албахаагшад, студентнүүд, Советскэ Армиин солдадууд ба офицернүүд, научна хүдэлмэрилэгшэнэр, багшанар, врачууд, инженернүүд эндэ ерээ.

ФНРЮ-гэй Президент Броз Титые угтахын тулада СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, нүхэд Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Кириченко, Г. М. Маленков, А. М. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. В. Мацкевич, СССР-эй ба РСФСР-эй Министрнүүд, Советскэ Союзай Маршалнууд, адмиралнууд ба генералнууд, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадууд, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүд, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, наукын, культурын, хэблэлэй ажал-ябуулагшад Киевскэ вокзал дээрэ ерээ.

ФНРЮ-һээ СССР-тэ байдаг Посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, мүн Москвада байдаг Посольствонууд болон Миссинүүдые толгойлогшонор, сэрэгэй, далайнсэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй атташенүүд вокзал дээрэ байлсаа.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар вокзал һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн байгаа. Перрон дээрэ Московско гарнизоной хүндэтэ харуул табигдаһан байба.

Перроной урда поезд тогтобо. Президент Иосип Броз Титын вагонһоо гарахадань нэрьемэ альга ташалгаар сугларагшад угтаа. Президенттэй хамта—тэрэнэй һамган, Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Эдвард Кардель (һамгантаяа), гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй секретарь Коча Попович (һамгантаяа), Союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн Миялко Тодорович, Хорватиин Арадай Республикын Гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшэ Яков Блажевич, республикын Президентын генеральна секретарь Йоже Вильфан, дотоодын хэрэгүүдэй гүрэнэй секретариин орлогшо Джуро Станкович, Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшын кабинедэй шеф Антон Вратуша, республикын Президентын протоколой шеф Словен Смодлака, Верховно главнокомандалагшын кабинедэй начальник генерал-подполковник Милош Шумоня, Президентын главна адъютант Милан Жежель, экономическа түсэблэлгын Союзна управлениин директорэй орлогшо Николо Чобелич ба Президенттэй хамта ерэһэн бусад хүнүүд вагонһоо бууба.

ФНРЮ-һээ СССР-тэ байдаг Посол Велько Мичунович ба СССР-һээ ФНРЮ-дэ байдаг Посол Н. П. Фирюбин, мүн югославска хэдэн журналистнууд Маршал Титотэй хамта ерэлсээ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, армиин генерал А. И. Антонов, генерал-майор Н. С. Захаров, ВЦСПС-эй секретарь П. Н. Коробова, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Протоколой начальник Г. И. Фомин, СССР-эй МИД-эй Европейскэ табадахи таһагые даагшын уялгые дүүргэгшэ К. Д. Левычкин ба бусад Советскэ хилэ дээрэ Президентые угтаад, хамта ябажа ерэлсээ.

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Президент Броз Титотэй ба Югославска бусад нүхэдтэй хани ёһоор мэндэшэлсэбэ. Пионернүүд айлшадта сэсэгүүдые барюулаа. Хүндэтэ харуулай начальник майор Старостин ФНРЮ-гэй Президентдэ рапорт үгөө. Югославиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд үндэр уужам вокзалые сууряатуулан зэдэлнэ. Иосип Броз Тито, К. Е. Ворошилов хүндэтэ харуулай урдуур ябажа гараба.

Удаань СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов үгэ хэлээ.

Нүхэр К. Е. ВОРОШИЛОВАЙ хэлэһэн үгэ

«Хүндэтэ нүхэр Президент! Хүндэтэ нүхэдүүд!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ Правительствын, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө, өөрынгөө үмэнэһөө Таниие, Тантай хамта ерэлсэһэн югославска хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадые манай Эхэ ороной столица Москвада халуунаар амаршалнаб. Нүхэр Тито, Танаар дамжуулан советскэ арад хани барисаата Югославиие, Танай ороной арадуудые амаршална. Советскэ Союзай ажалшад тэдээнтэй ахадүүгэй бата бэхи хани барисаатай юм.

Жэлэй урда тээ Советскэ Союзай, Югославиин Арадай Федеративна Республикын правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээнэй эсэстэ уласхоорондын шухала удхашанартай мэдээжэ Деклараци Белградта баталагдаа һэн. Тэрэ хадаа манай оронуудай хани барисаагаа, бүхы талын харилсаа холбоо хүгжөөхэ эрмэлзэлгэтэй байһыень эли тодоор харуулаа.

Энэ Декларациин амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһыень бидэнэр баяртайгаар тэмдэглэнэбди. Экономическа болон худалдаа наймаанай асуудалнуудай талаар, манай гүрэнүүдэй научно-техническэ, культурна харилсаа холбооной талаар баталагдаһан хэдэ хэдэн хэлсээнүүд энээниие гэршэлнэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа һэргээгдэһэн хани барисаата холбоон һайн аша үрэ үгэжэ байна гэжэ батаар гэршэлнэ. Энэ хадаа Советскэ Союзай, Югославиин арадуудые ехээр баярлуулна.

Гэхэтэй хамта, Советскэ Союз болон Югославиин хани ёһоной харилсаае манай социалистическэ оронуудай аша туһада саашадань хүгжөөн бэхижүүлхые мүнөөнэй байдалаар тон ехээр эригдэнэ. Энэ хани барисаан бүхы арадуудай, амгалан ёһоной харилсаа холбооной, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэдээнэй тэмсэлэй тон шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно, саашадаашье тиимэ байха гэжэ бидэнэр бултадаа һайса мэдэнэбди.

Танай Советскэ Союзда ерэһэн ябадал хадаа Советскэ Союз Югослави хоёрой үнэн сэдьхэлэй хани барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ, манай арадуудай хоорондын политическэ, экономическа болон культурна холбоое улам үргэдхэхэ хэрэгтэ шэнэ, ехэ туһа нэмэри болохо байна гэжэ; шухала болоһон асуудалнуудые эб найрамдалай, хүнүүдэй зол жаргалай аша туһада зорюулан шиидхэлгэдэ советскэ-югославска харилсаа холбоое бүри эдэбхитэй болгохо байха гэжэ этигэжэ байһанаа мэдүүлхыемни, хүндэтэ нүхэр Президент, зүбшөөгыт».

Нүхэр К. Е. Ворошиловай түгэсхэлэй үгэнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаба. Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито микрофоной дэргэдэ ерэнэ.

Нүхэр Иосип Броз ТИТЫН хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэд хүтэлбэрилэгшэд, гражданинууд!

Манай арадуудай үнэн сэдьхэлэй амаршалгые, эгээ һайн һайхан хүсэлые Советскэ Союзай арадуудта асаржа, бидэнэр Москва ерэбэбди.

Мүн тэрэшэлэн минии нүхэдэй, өөрынгөө үмэнэһөө Москвагай гражданинуудта эндэһээ халуун баяр хүргэнэб.

Танай хүтэлбэрилэгшэдэй уряалаар танай агууехэ, гоё һайхан орондо ерэхэ арга боломжо олоһондоо, ерээдүйнгөө агууехэ, жаргалта һайхан байдалые байгуулгадаа Советскэ Союзай ажалшадай туйлаһан зохёон байгуулхы туйлалтануудтай эндэ танилсаха гэһэн хүсэлэйнгөө бэелһэндэ бидэнэр баяртайбди. Социализм байгуулгын хэрэгтэ таанарай гаргагша оролдолго шадаал һаа эрхим һайн үрэ дүн үгэһэй гэжэ Югославиин арадуудай хододоо ехээр хүсэжэ байдагыень таанарта этигүүлхые оролдоһоной хэрэггүй гэжэ һананаб. Таанарай амжалта бүхэн тэдэниие баярлуулдаг, агууехэ замдатнай таанарта дайралдаһан бэрхэшээл, һаад бүхэн тэдээнэй һанаае зобоодог байгаа. Манай ороной арадууд агууехэ Октябрьска революциишье үедэ, мүн тэрээнэй һүүлээршье, илангаяа дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ, бидэнэрэй ниитын дайсан байһан фашистска булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй үедэ ядаралда ба хохидолдо орожо байхадатнай һанаагаа зободог байгаа. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр, илангаяа фашистска хархисуудай һандаргаһан тосхонууд болон городуудые һэргээн бодхоохын тулада хүсэлэлгэ гаргаха, бэрхэшээлнүүдые дабаха үедэтнай ехээр баярлажа байгаабди.

Манай арадууд эдэ бүгэдые ехээр сэгнэдэг, ойлгодог юм. Юуб гэхэдэ, манай хуушанайшье, шэнэшье түүхэмнай хүшэр хүндэ, шуһата тэмсэлтэй холбоотой юм. Манай орон мүн лэ тиимэ бэрхэшээлтэй замаар ябажа ерээ. Түүхын туршада бидэнэр манай арадуудые богоолшолхые гү, али манай амгалан ажабайдал эбдэхые хүсэһэн ниитын дайсадта эсэргүү хамтын тэмсэлэй үедэ байгуулагдаһан мяха шуһанай барисаагаар ехэнхидээ холбоотой байдаг байгаабди. 1941 онһоо эхилээд, дайнай дүүрэтэр ниитын дайсанда эсэргүүсэн манай арадуудай хэһэн хамтын тэмсэл хадаа манай хуби заяанай таһаршагүйе, юунэй түлөө бэе бэеэ сэгнэхэ, хүндэлхэ ёһотой байһыемнай харуулһан зайлашагүй гайхамшагта гэршэ болоно.

Гэбэ яабашье, үзэгдөө дуулдаагүй, гашуудалта юумэн болоо һэн. Энээнэй түлөө Югославииншье арадууд, Советскэ Союзайшье арадууд гэмтэй бэшэ байгаа.

Бидэндэ ехэ хүндэ байгаа гэбэшье, бидэнэрые бэе бэеһээмнай холодуулжа байһан бүхы юумэн дабагдажа, манай хани барисаанай шэнэ, бата бэхи үндэһэтэй болохо сагынь ерэхэ гэжэ бидэнэр этигэдэг байгаабди. Советскэ Союзай Правительствын, КП-гэй ЦК-гэй ленинскэ политикын ашаар энэ саг ерээ. Мүнөө тэдэ бүгэдэ үнгэржэ ошонхой. Нүхэд Хрущев, Булганин, Микоян болон бусад нүхэдэй Белград ошожо ерэһэн ябадал, тэдэнэртэй хэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд, энэ ушартай дашарамдуулан баталагдаһан деклараци, мүн тиихэдэ Советскэ Союзай хамтын хүтэлбэриин ябуулһан шэн зоригто, холын хараата гадаадын политика хадаа, минии гүнзэгыгөөр этигэжэ байһанай ёһоор, өөһэдынгөө ажабайдалые агууехэ гүн ухаата Марксын, Энгельсын, Ленинэй ёһо гуримаар байгуулжа байһан оронуудай хоорондо тиимэ юумын саашадаа хэзээшье болохогүй байһанай найдабари болоно. Манай хоёр ороной харилсаанай, хани барисаанай тиигэжэ хүгжэлгэ хадаа дэлхэй дээрэхи, амгалан байдалда ехэ туһа нэмэри болохоһоо гадна, уласхоорондын харилсаанай зүбөөр хүгжэлгэдэ ехэ туһа нэмэри болохо, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй, прогрессивнэ хүдэлөөнэй саашанхи хүгжэлтэдэ һайшаалта саг үе боложо үгэхэ байна.

Хүндэтэ нүхэдүүд, гражданинууд!

Манай хоёр ороной саашанхи харилсаанһаа гадна, мүн уласхоорондын байдалда хабаатай асуудалнуудта, мүнөө бүхы дэлхэйн һанаае юунһээшье үлүүгээр зобоожо байһан асуудалнуудта, эб найрамдал бэхижүүлэн хамгаалха, арадуудай хоорондын амгалан ёһоной үргэн харилсаа холбоо байгуулха хэрэгтэ хабаатай олон асуудалнуудаар танай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхын, һанал бодолоо хэлсэхын тулада бидэнэр танай орондо ерээбди. Энэ ерэлгэмнай Советскэ Союз Югослави хоёрой бэе бэедээ этигэлсэлгые һайжаруулгада бүри ехээр туһалхаһаа гадна, уласхоорондын хэмжээн дээрэшье бэе бэедээ этигэлсэлгые һайжаруулгада туһалха байна гэжэ би этигэнэб. Тиин манай ерэлгэ хадаа дэлхэй дээрэхи гүрэнүүдэй ба арадуудай амгалан ёһоор харилсан ажабайха арга боломжые бүри үргэдхэхэ байна.

Агууехэ Советскэ Союз мандаха болтогой!

Советскэ Союзай, Югославиин арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!

Маршал Броз Титын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр нэрьемэ альга ташалга болсно.

Югославска айлшад, Советскэ правительствын, Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд Киевскэ вокзалай талмайда гараад, автомашинануудтаа һууна. Тэдэнэр талмай дээгүүр удаан ябана. Эндэ сугларһан ажалшад ФНРЮ-гэй ба СССР-эй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадые хүндэлжэ альгаа ташана.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Титые, СССР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые бүхы замдань олон зуугаад мянган москвагайхид халуунаар амаршалжа байба.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито уулзаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито июниин 2-то уулзаа.

Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Эдвард Кардель, гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ гүрэнэй секретарь Коча Попович, Союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн Миялко Тодорович, Хорватиин Арадай Республикын гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшэ Яков Блажевич, Югославиин Арадай Федеративна Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Велько Мичунович И. Броз Титотэй хамта ябалсаа.

К. Е. Ворошилов И. Броз Тито хоёр үнэн зүрхэнһөө хани халуунаар хөөрэлдөө.

Уулзалгын болоходо советскэ талаһаа СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, Советскэ Союзһаа Югославиин Арадай Федеративна Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Н. П. Фирюбин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Протоколой начальник Г. И. Фомин байлсаа. (ТАСС).

Үбһэ ногооной үндэр ургасын түлөө тэмсэе!

(Сэлэнгын аймагай луговодуудай суглаанһаа)

Һаяхан республикын суута луговод нүхэр П. Н. Ефимовэй ажалладаг Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо Сэлэнгын аймагай луговодуудай суглаан болобо. Энэ суглаанда 50 гаран хүн байлсаба. Суглаанай болохоһоо урда тээ эндэхи луговодууд Сэлэнгын МТС-эй харьяата колхозуудаар ябажа, луговодуудай ажалтай танилсаа.

—Бидэнэр Петр Нефедьевич Ефимовэй ажалладаг участок дээрэ ошообди. Нүхэр Ефимов сабшалан дээрээ ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ нүхэртэ 165 гектар сабшалан даалгагданхай. Эдэ участогуудайнгаа га бүхэндэнь 150 тэргэ шэбхэ гаргадаг байна. Сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаһанай удаа тэрэниие уһалжа дэбтээгээд, һүүлээрнь тракторна балуураар буталжа, газарай хүрьһэндэ шэнгээдэг. Тэрэнииень би ехэ һайшаанаб. Харин манай колхозой луговодууд уһаар дэбтээһэн шэбхые тракторна балуураар буталдаггүй юм. Тиихэдэмнай шэбхэ газарай хүрьһэндэ һайса шэнгэнэгүй ха. Бидэ хойшодоо нүхэр Ефимовэй арга методээр ажаллахабди,—гэжэ XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Батышев суглаан дээрэ хэлээ.

— Нүхэр Ефимов гектар бүхэндэ аяар 150 тэргэ шэбхэ гаргана. Тэрэниень бидэ буруушаанабди. Яахадааб гэхэдэ, сабшаланда үлүү шэбхэ гаргахада балай ехэ ургаса абтадаггүй бшуу. Тэрэниие бидэ өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ мэдэнэбди. Гектар газарта 90 тэргэ гаргахада зохид,—гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Самбуев мэдүүлээ. Нүхэр Самбуевай хэлэһэниие «Коммунизм», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай луговодууд нүхэд Дашидондуков, Арьяев гэгшэд зүбшөөбэ.

—Уһанда дэбтээһэн шэбхые буталжа, сабшалангай газар дээрэ тараагаад, хойноһоонь борнойлхо хэрэгтэй. Тиихэдэмнай газарай хүрьһэн зөөлэржэ, ногооной гараса һайн болодог. Энээниие бидэ урда жэлнүүдэй дүй дүршэл дээрэһээ мэдээбди. Гадна, шэбхэмнай борнойн шүдэнүүдтэ дарагдажа, газарай хүрьһэндэ һайса шэнгэхэ байна бшуу. «Беларусь» маркын трактор гурбан балуур болон борнойнуудые нэгэ доро шэрэхэ хүсэтэй юм. Энээн тушаа дэлгэрэнгыгээр Петр Нефедьевич хэлээ. Суглаанда хабаадагшад энэ хэлээшыень бултадаа зүбшөөхэ ёһотой. Теэд манай колхозой правлени сабшалан һайжаруулга дээрэ хүдэлдэг колхознигуудые үбһэ хуряалгын эхилхэтэй сасуу ондоо ажалда гаргадаг. Саг үргэлжэ хүдэлмэрилдэг луговодуудай звено байдаггүй, —гэжэ Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Бальчин Аюшеев хэлэбэ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Шагдыров колхозойнгоо луговодуудай дүй дүршэл тухай тобшо тодоор хэлэбэ. «Манай луговодуудай хүдэлдэг сабшалан дээрэһээ биратай үбһэн абтадаггүй» гэжэ тэрэ хэлээ. Гадна, сабшалан һайжаруулха талаар Сэлэнгын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа директор нүхэр Кузьмин эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулнагүй гэжэ нүхэр Шагдыров мэдүүлбэ.

Луговодуудые суглуулжа, ажалайнь дүй дүршэл андалдуулжа байхыень суглаанда хабаадагшад партиин айкомые, аймсоведэй гүйсэдкомые гуйба. Гадна, эндэ сугларагшад сабшалан һайжаруулгын дүй дүршэл тухай газетэнүүдтэ толилжо байхыень хүсэбэ.

Б. Ширеторов.

Казахска ССР. Бухтарминска ГЭС-эй барилга түлэг дундаа ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бухтаринска ГЭС-эй плотинын баригдаха газарта 25 тоннын самосвалда «УЗТМ» гэжэ экскаватор шулуу, шорой ашажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Загаһашадай шухала зорилго

Республикымнай арадай ажахын һалбаринуудай дунда загаһанай промышленность горьтойхон һуури эзэлдэг гээшэ. «Байкалгосрыбтрестын» загаһа бариха түсэб зургаадахи табанжэлдэ урдынхиһаа 25 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна. Тиимэһээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл загаһашадай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ загаһанай хэдэн заводууд болон загаһа баридаг колхозуудта ажалай бүтээсые дээшэлүүлгээр зарим тэды хүдэлмэри хэгдэбэшье, энэ шухала асуудал бүхы дээрээ хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Орон доторнай ажалай ехэ амжалта туйлажа байһан загаһашадай коллектив олон ха юм. Теэд тэдэнэй хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые халан абаха хэрэг манай республикада муугаар табигданхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Байкалгосрыбтрест» гүрэндэ загаһа тушааха түсэбөө дүүргээгүй һэн. Трестын зургаан ехэ предприятинуудай оройдоол гурбаниинь жэлэйнгээ даалгабариие дүүргэһэн байна. Дубининска загаһанай завод (директорынь нүхэр Пестерев) илангаяа муугаар хүдэлмэрилжэ, гүрэндэ аяар 6600 центнер загаһа дутуу тушааһан байгаа. Тиихэдэ Байкало-Кударын аймагай «Байкал», Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ загаһа бариха колхозууд жэлэйнгээ даалгабариие миин 55—67 процент дүүргэһэн байна.

Загаһа бариха гүрэнэй түсэбэй иигэжэ дүүргэгдэдэггүй байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, зунай сезоной үедэ үйлэдбэриингөө хүсые дүүрэнээр, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэнэгүй. Бүхы загаһашад барандаа агнуурида гарадаггүй, загаһа барилгада хэрэглэгдэдэг зэр зэмсэгүүд зүбөөр ашаглагдадаггүй байна. Жэшээнь, 1955 ондо колхозуудай загаһашадай 78,5 процентнь агнуурида хабаадалсаа һэн. Тэрэшэлэн заводуудай загаһашадай нилээд олонхинь хамһабариин элдэб ажалда хүдэлдэг. Загаһа барилгын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд тон удаанаар механизацилагдана. Мүнөө олон заводууд шухала хэрэгтэй нүүрһэнэй дабирхай, антраценовэ тоһон, лодкын мотор гэхэ мэтээр дуталдажа байна.

Байгал далайн мүльһэн июнь һарын һүүл багаар бүхыдөө хайлажа, загаһа барилга үргэлжэдөө эхилдэг гээшэ. Энээниие мэдэжэ байбашье, Баргажанай Адагай загаһанай комбинадай, Кабанскын заводой директорнүүд нүхэд Намолов, Остапенко гэгшэд мүнөө болотор загаһашадай бригадануудые шэнээр байгуулаагүй байһаар. Бригадануудые эмхидхэхэдээ шадабари мэргэжэл ехэтэй хүнүүдыень зүбөөр хубаарилха тон шухала. Тиигээл хадаа түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэдэшье һайн, бригада бүхэнэй абаһан уялгаяа саг соонь дүүргэлгэдэшье нүлөөлхэ байна.

Зундаа трестын олонхи предприятинууд саг үргэлжын губшуурнуудые табидаг болоо. Энэ арга хэрэглэхэдээ ажалай эмхидхэлыень зүбөөр табихын түлөө оролдожо, губшуурта ороһон загаһа үдэр бүри абажа байха хэрэгтэй. Гэбэшье, нёдондо Баргажанай тохойдо табигдаһан губшуурай 2—3 хоног соо нэгэ дахин абтадаг дээрэһээ олон загаһан ал... дууржа ошодог һэн.

Республика дотор гүрэндэ т... шаардадаг загаһанай горьтойхон хубинь загаһашад-колхознигуудай хүсөөр баригдана. Байгал шадарай аймагуудай хүтэлбэрилхы органууд, тусхайлбал, аймгүйсэдкомууд эн... байдалые мэдэжэ байгаад, загаһа баридаг колхозуудта анхарал б... гаар хандуулна. Баргажанай ай... гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ва... сильев үнгэрэгшэ жэлдэ загаһа б... ридаг колхозуудта ерэжэ, түсэбэй дүүргэлтээр нэгэшье һонирхоогүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Тиихэдэ Байгал шадар һуудаг хүдөө ажахын артельнүүд загаһа бариха түсэб... заатагүй дүүргэхые оролдоногүй. Ушар иимэһээ тэдэ артельнүүд загаһа бариха 1955 оной түсэб оройдоол 62 процент дүүргэдээ һэн. Эн... жэлэй нэгэдэхи кварталайнь түсэб... миин 25 процент дүүргэдээ.

1956 ондо республикымнай за... һашад зургаадахи табанжэлэй т... рүүшын жэлэй түсэбые бэелүүл... оронхой. Тиихэ зуураа, загаһанай промышленностиин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэ... тэд урда жэлнүүдэйнгээ алдуу эн... дүүнүүдые саашадаа дабтангүйгөөр гүрэнэй түсэбые заатагүй дүүргэхые оролдохо ёһотой. Гэхэтэй хамт трестын зарим предприятинуудта з... най сезондо бэлэдхэл муугаар ябу... лагдана. Апрель, май һаранууд... эхилээд, загаһа бариха II кварталай түсэбэй дүүргэлтэ унжагайржа ба... на.

Зунай сезоной эхилхэдэ, загаһа... най заводууд ба загаһа баридаг ко... хозууд гүльмэ, губшуур болон мо... торно механизмуудаа түгэс бэлэн байлгаха уялгатай. Тиин Байгалай мүльһэнэй бүхыдөө хайлахые х... лээнгүйгөөр, далайн захаһаа мүль... һэнэй эртүүр хайлаһан газарта, т... рэшэлэн Сэлэнгэ мүрэнэй адагаар, мүн нуурнуудта гүльмөөр загаһа б... рихa хэрэгтэй. Тиимэһээ загаһа ту... шаан абаха пунктнуудые, загаһашадай байха гэр байрануудые ойрын үдэрнүүдтэ заһабарилха шухала.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Сов... 1955 оной августда Российска Феде... рациин загаһанай промышленностиин хүдэлмэриие хаража үзэһэн байна. Тэндэ манайшье трестын хү... дэлмэриин дутуу дунданууд тэмдэглэгдэһэн байгаа. Мүнөө загаһашадай коллективүүдэй хүдэлмэридэ байһан дутагдалнуудые түргэн усадхажа, абаһан уялгануудаа н... рэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсөө гаргаха саг ерээ.

Е. Громов, «Байкалгосрыбтрестын ахалагша инжене[р]»

Хонишод фермэ шадарайнгаа сабшалан үтэгжүүлнэ

Урдань Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха асуудалда анхаралаа балай хандуулдаггүй байһан юм. Харин һүүлэй хэдэн жэл соо энэ колхозой гэшүүд парти, правительствынгаа шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулгаар һайн амжалта туйлаа.

1952 ондо тус колхоз нютагай үүлтэрэй хонидые һайжаруулхын тулада советскэ меринос үүлтэрэй хусануудые асарһан юм. Тэрэ гэһээр хонидынь искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ, мүнөө бултадаа тооной нарин ба нарибтар нооһотой болоһон байна.

Үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилжэ, нооһо ехээр абахын түлөө тэмсэлдээ илангаяа Цыден-Дамба Бимбаевай комплексно бригадын хонишод эрхим амжалта туйлана. Энэ бригадын отарануудай бүхы хонидынь нарин, нарибтар нооһотой болоо. Үнгэрэгшэ үбэл 1780 хурьган абтажа, кошарнобазова аргаар, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэһэн байна. Тиихэдэ түрүү хонишон Доржиева, Ц. Намжилова гэгшэд даажа байһан хонидһоо нэжээд хурьга абаһан байна.

Мүнөө фермынхид хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулха түсэбөө дүүргэнхэй. Үшөө жэлэй дүүрэтэр олохон хонид хэнзэлхэ юм.

Энэ бригадын хонишод мүн нооһо абалгаяа нилээд дээшэлүүлээ. Хэрбээ 1954 ондо хонин бүриһөө 1,9 килограмм нооһо хайшалһан һаа, 1955 ондо 2,3 килограмм хайшалһан байна. Тиигэжэ 120 гаран центнер нарин ба нарибтар нооһо тушаагаа. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 185 килограмм нооһон абтаһан байха юм. Энэ амжалта имагтал тэжээлэй һайн база бии болгоһон дээрэһээ туйлагдаа. Юуб гэхэдэ хонидые һайнаар харууһалжа, һайн тэжээл дээрэ байлгахада нооһониинюе һайнаар ургадаг гээшэ. Энэ зорилгоор колхозой хонишод хоёр жэл соо Сагаан Хушуун, Шарлалза гэжэ газарта 265 гектар сабшалан өөһэдынгөө хүсөөр уһалжа, үбһэ ногоо ехээр ургуулһан юм. Тэрэнэй ашаар гектар бүриһөө 10—12 центнер үбһэ ногоо хуряагаа. Уһалагдаагүй газарһаа га бүриин оройдоо 2—3 центнер ургаса абтаһан байна.

Мүнөө жэлдэ малаа тэжээлээр хангахын тула энэ комплексно бригада ехэ хүдэлмэри хэхэнь. Хонидтоо 300 гектар зелёнко, 100-гаад гектар ороохо, 60 гектар кукуруза тариха. Гадна, хонишодой хүсөөр 650 гектар сабшалан уһалагдаха байна.

Хонидые типовой дулаан байрануудаар хангаха тушаа ехэ оролдолго гаргагдана. Нёдондо 600—600 хониной байха хоёр байра баригдаһан юм. Мүнөө жэлдэ үшөө иимэ хоёр байра баригдахань. Мүн хонишодто бани, байрын гэрнүүд баригдаха байна.

Иигэжэ, тус бригадын хонишод нооһо ехээр абаха тушаа партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэлсэхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

А. Шулунов.

Республикын аймагуудта пар хахалалгын ябаса тухай 1956 оной июниин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	пар хахалалга
Баунтын	77,1
Тарбагатайн	60,7
Заиграйн	50,7
Иволгын	46,5
Зэдын	45,5
Сэлэнгын	43,0
Бичурын	42,8
Хэжэнгын	36,4
Кударын	32,8
Кяхтын	32,5
Мухаршэбэрэй	28,6
Яруунын	25,1
Toриин	24,2
Кабанскын	20,6
Баргажанай	17,2
Хориин	16,2
Закаменай	13,1
Түнхэнэй	12,4
Байкало-Кударын	12,3
Прибайкальска	5,4
Курумканай	—
Ахын	—
Хойто-Байгалай	—

Ногоон тэжээл тариба

Иволгын аймагай Саянтын МТС-эй харьяата колхозууд ногоон конвейертэ тарилга ехээр хэжэ байна. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хамта 150 гектарта хара таряа, овёс, кукуруза гэхэ мэтын культурануудые ондо ондоо болзорто тариба. Зундаа тэдэнэй ургажа байха үедэ сабшажа, үнеэдтэ эдюулхэ, мүн үнеэдые поли дээрэнь оруулжа бэлшээхэ юм. Ногоон конвейертэ гэжэ таригдаһан полинуудые һаамхай үнеэн бүхэндэ тооложо гаргахада, 55 соото хүртэнэ.

Мүн «Улаан Оронго» колхоз үнеэн бүхэндэ хахад гектарһаа бага бэшэ гэхэ гү, али хамтадаа 238 гектарта ногоон конвейерэй тарилга хээ. Һаалиин гүүртэ бүхэндэ дүтэлүүлжэ, 30—40 гектарта ногоон таригдаһан байна.

МТС-эй харьяата колхозуудта хамта 560-аад гектарта ногоон таригдаа. Зундаа һү ехээр һаахын тула эндэхи колхозууд анха түрүүшынхеэ иимэ ехэ талмай дээрэ ногоо тариба.

Ц. Мункуев.

Эртын овощь ургуулна

Энэ жэлдэ Түнхэнэй аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид эртын овощь ургуулха гэжэ шиидэнхэй. Огородой бригадын гэшүүд 352 дүрбэлжэн метр талмайда эртын үгэрсэ тариһан байгаа. Мүнөө үгэрсэнь һайнаар ургажа, сэсэглэжэ байна.

Овощь ургуулагшад Дундаева, Ошорова болон бусад эртын овощёор колхознигуудаа хүсэд хангаха гэжэ оролдоно.

С. Тапхаев.

Профсоюзна хүдэлмэриие һайжаруулха

—☆—

М. МОГНОНОВ, профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ

☆ ☆

Коммунистическэ партиин XX съезд манай ороной арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ асари ехэ программа баталһан байна. Тэрээниие бэелүүлхын тула ажалшадай творческо үүсхэлые саашадань дээшэлүүлхэ, гүрэнэй бүхы ажал-ябуулгада үргэн ниитэ зониие эдэбхитэйгээр хабаадуулха тухай съезд онсо тэмдэглэһэн байна:

ВЦСПС-эй VI Пленум тээсгэн боложо, XX съездын дүнгүүд, профсоюзуудай зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Профсоюзуудай ажал-ябуулгадахи дутагдалнууд партиин съезд дээрэ зүбөөр шүүмжэлэгдээ гэжэ Пленум тэмдэглээд, тэдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа шиидхэбэри абаһан байна.

КПСС-эй XX съезд дээрэ, мүн ВЦСПС-эй VI Пленум дээрэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд манай республикыншье профсоюзна организацинуудай хүдэлмэридэ бүримүһэн хамаатай.

Профсоюзна организацинууд хүдэлмэришэдэй дэбжэлтые ударидан хүтэлбэрилхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ, ажалшадые социалистическэ мүрысөөндэ бултыень эдэбхитэйгээр хабаадуулха уялгатай.

Гэхэ зуура, социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилгэдэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Олон ушарта фабрика, заводуудай коллективүүд, зарим хүдэлмэришэд социалистическэ уялгануудые абахадаа предприятиингаа арга боломжонуудые һайнаар элирүүлжэ хараадаа абадаггүй, харин ёһо дүүргээд орхидог.

Социалистическэ уялгануудта иигэжэ хандаха гээшэ үргэн олониитын үүсхэл эдэбхиие доошолуулһан, албан хойрог хэрэг болоно бшуу. Һүүлэй үедэ республикын олохон предприятинуудта хүдэлмэришэн бүхэнэй хоорондо мүрысөө эмхидхэлгэдэ анхарал багаар хандуулагдадаг болонхой. Жэшээнь, паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэһэн байна, Эндэхи олон цеховой комитедүүдтэ хүдэлмэришэдэй абаһан уялганууд данса соо хадагдаад лэ, орхигдошоһон байха юм, Тиимэһээ олонхи хүдэлмэришэд уялгануудаа мартажархидаг, мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаггүй байна. Мүн ой модоной промышленностиин предприятинуудта, Зэдын комбинадта мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Республикын олонхи предприятинуудта социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилгэдэ профгруппоргнуудай үүргэ дан бага байна. Профсоюзна комитедүүд профгруппануудые бэхижүүлжэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулхын түлөө хүсэд оролдоногүй.

Профсоюзай ба ажахын хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэдэ анхаралаа багаар табидаг. Жэшээнь, мяха-консервын комбинадта үнгэрэгшэ жэлэй туршада түрүү дүй дүршэл шудалха һургуулинуудта миин 21 хүн һуралсаһан байгаа. Теэд мүнөөшье эндэ иимэрхүүл байһаар. «Забайкаллес» комбинадта, Галуута-Нуурай рудоуправлениин предприятинуудта хэдэн олон түрүүшүүл бии байбашье, тэдэнэй дүй дүршэл дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Нютагай промышленностиин предприятинуудай, олзоборилгын артельнүүдэй профсоюзна комитедүүд үйлэдбэриин экономико шудалха гэжэ оролдодоггүй, хүдэлмэриин сагые миин хосороохо ушартай тэмсэдэггүй, ажалай ба үйлэдбэриин журамые бэхижүүлхэ талаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулдаг байна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлые урмашуулха хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Бүхэсоюзна ба республиканска мүрысөөнэй түрүүшүүлые урмашуулгада нилээд ехэ мүнгэн һомологдонхой. Теэд энэ мүнгэ хубааха хэрэгтэ ехэхэн алдуунууд гарадаг. Юуб гэхэдэ, энэ мүнгэнэй ехэнхи хубинь захиргаанай аппарадай хүдэлмэрилэгшэдтэ хубаагдашана, тиин хахадһаа бага хубинь хүдэлмэришэдтэ үгтэдэг байна.

Жэшээнь, судна заһабарилгын завод үнгэрһэн жэлдэ хоёр дахин профсоюзна шанда хүртэһэн юм. Шангай бүхы фондын хахадынь лэ хүдэлмэришэдтэ, харин бэшэниинь инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадта үгтэһэн юм. Тиигэжэ албахаагшадта һурагүй ехэ мүнгэн шан үгтэһэн байха юм. Тиихэдэнь түрүү хүдэлмэришэдтэ миин 50—100 түхэриг хүртэһэн байна. ВЦСПС-эй VI Пленум үйлэдбэриин түрүүшүүлые материальна талаарнь урмашуулха аргануудай муугаар хэрэглэгдэдэг байһые эрид буруушаагаа. Тиигээд бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ шан үгтэхэ гуримые шэнээр хаража үзэхэ, бүхы мүнгэнэй 75 процентһээ бага бэшыень хүдэлмэришэдтэ үгэдэг болохо тухай асуудал шиидхэхые ВЦСПС-эй Президиумдэ даалгаһан байна.

Хүдэлмэришэдэй ажалай ба политическэ эдэбхиие дээшэлүүлгэдэ үйлэдбэриин зүблөөнүүд ехэ удхашанартай. Энэ хадаа үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ үргэн ниитые хабаадуулха арга олгоно. Нёдондо манай республикын предприятинууд болон эмхи зургаануудта үйлэдбэриин зүблөөнүүд урданайхиһаа олоор үнгэргэгдэдэг болоо һэн. Тэдээн дээрэ үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулха тушаа хүдэлмэришэд хэдэн олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулна. Теэд эдэ зүблөөнүүдэй хэды туһатай байбашье, областной, фабрично-заводской олохон комитедүүд тиимэ зүблөөнүүдые үсөөнөөр үнгэргэдэг, хүдэлмэришэдэй дурадхалнуудые бэелүүлхэ хэмжээ абадаггүй байха юм.

Тиимэһээ 1955 оной туршада судна заһабарилгын заводто үйлэдбэриин миин 6 зүблөөн, «Бурмонголстрой» трестын бүхы участогуудта 23 зүблөөн үнгэргэгдэһэн байна. Эдэ, мүн бусад предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ техникэ, түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, ажалай болон үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулха асуудалнуудые хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэжэ зүбшэдэггүй.

Уралан нарижуулга, ухаалан зохёолго хадаа ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлгэдэ тон ехэ туһатай. Һүүлэй үедэ манай республикын предприятинуудта хүдэлмэришэдэй уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые дэмжэхэ талаар профсоюзна организацинуудай хүдэлмэри нилээд һайжараа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Нёдондо жэлэй туршада үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын 3 мянган дурадхал нэбтэрүүлэгдэжэ, предприятинууд 10 миллион 300 мянган түхэриг мүнгэ арьбалһан байна.

Гэбэшье, үшөөл олон предприятинуудта энэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Зарим ушарта энэ хэрэгые тоохогүй, уралан нарижуулагшадта албан хойрогоор, ёһо тэдыгээр хандаха баримтанууд бии байһаар.

Республикын нютагай промышленностиин бүхы предприятинуудта 1955 оной туршада уралан нарижуулгын миин 15 дурадхал, коммунальна ажахын предприятинуудта—19 дурадхал оруулагдаа, мүн ой модоной промышленностьда энэ хэрэг ехэ муугаар табигданхай.

Профсоюзна организацинууд эдэ дутагдалнуудые эрид усадхахын тула ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшадай зохёохы үүсхэлые бүхы талаһаань һайнаар дэмжэхэ ёһотой.

Ажалай, салин хүлһэнэй тоо бүридхэлдэ горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Эдэ дутагдалнуудай түлөө мүн профсоюзна организацинууд сэхэ харюусаха байна.

Предприятинуудта ажалай бүтээсын нормо жэл бүри харагдажа үзэгдэдэг, тиигэбэшье ажалай бүтээсые дээшэлүүлгые хангаха бодото хэмжээнүүд абтадаггүй байһаар. Иимэ байдалые профсоюзна организацинууд тэсэхэ ёһогүй. Ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха талаар профсоюзна организацинуудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии гээшэ. Жэшээнь, нютагай промышленностиин предприятинуудай, Зэдын комбинадай, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэдэй ажалладаг газарта вентиляци, гэрэлтүүлгэ гэхэ мэтэнүүд муугаар түхеэрэгдэнхэй. Гадна хубсаһа үлгэхэ, бэеэ угааха газарнуудые эмхидхэхэ талаар ехэ дутагдалнууд бии.

Ниитын эдеэ хоолой предприятинууд ажалшадые культурнаар хангадаг болохын тулада түрүү органуудые зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ ёһотой. Гэбэшье, манай республикада энэ хэрэг үшөөл муугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Улан-Удын столовонуудай трестын, ПВЗ-гэй ба түмэр замай ОРС-ын 60-аад шахуу столовонуудай миил 20-ндонь лэ шэнэ арга-хооллогшодой өөһэдыгөө хангалга нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Столово, буфет, чайнануудай хүдэлмэри тухай асуудалые хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай суглаан дээрэ табижа, эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоое хододоо шагнажа байха гурим тогтоохо шухала. Энээнэй дүүргэлтые профсоюзна организацинууд хиналтадаа абаха зэргэтэй.

Ажалшадай үүсхэл дэмжэлгэ, ажалай эрхэ байдал, гэр байра һайжаруулха талаар хамтын договор баталалга шухала үүргэ дүүргэдэг. Теэд ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд хамтын договор зугтоо баталһан аад, абаһан уялгануудаа дүүргэдэггүй заншалтай. Республикын олохон предприятинуудта, МТС-үүдтэ хамтын договорнууд шалгагдадаггүй, профсоюзай болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд тус договорой уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай тоосоо хэдэггүй байна.

Профсоюзуудай комитедүүд дутагдалнуудаа эрид усадхажа, хамтын договорнуудай уялганууд заатагүй дүүргэжэ байха хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Олониитые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, зарим хүнүүдэй ухаан бодолдо үлэһэн капитализмын үлэдэлнүүдтэй тэмсэхэ талаар КПСС-эй XX съезд шухала зорилгонууд табиһан байна. Эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ профсоюзууд ехэ үүргэтэй. Профсоюзууд ажалшадай дунда культурно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха дүүрэн арга боломжонуудтай. Тэдэнэй мэдэлдэ 77 клуб, 133 библиотекэ, 444 улаан булан, 26 киноустановко бии. Мүн уранһайханай самодеятельность эмхидхэхэ, лекционно пропаганда ябуулха талаар профсоюзууд ехэ арга боломжонуудтай. Теэд эдэ арга боломжонууд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй.

ВЦСПС-эй VI Пленум культурно-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха, тэрэниие коммунистическэ байгуулалтын бодото зорилгонуудтай нягтаар холбохыень профсоюзна организацинуудта дурадхаһан байна.

Предприятинуудта, культурна эмхи зургаануудта XX съездын шиидхэбэринүүд, зургаадахи табанжэлэй түсэб, предприятиин коллективнүүд тухай лекци, элидхэлнүүдые үмэнэ табигдаһан бодото зорилгоор үргэнөөр эмхидхэхэ шухала.

Мал адуулагшад, хонишодой республиканска зүблөөндэ зорюулагдана

[М]АЛАЙ АШАГ ШЭМЭ—АДУУЛГА, ЭДЕЭЛҮҮЛГЫН ХҮСЭН

Малаа таргалуулжа шаданагүй

Зэдэ, Сахир голнуудай эхеэр, Үhан Хамнин, hоигнотодо, Химниин голдо, мүн Булагтай еэдэ. Шабартын ахеэр удхан hайн ногоотой холын бэлшээринүүд элбэг юм. Эдэ хүдөө нютагуудай бэлшээринүүдтэ Закаменай аймагай колхозууд hубай малаа, илангаяа гүрэндэ тушаагдаха малаа олоорнь гаргажа, зунай сагта hайнаар таргалуулха арга боломжо ехэтэй. Теэд эндэхи колхозууд холынгоо бэлшээринүүдые хэрэглэжэ шаданагүй, тиигэжэ гүрэндөө туранхай, хүсэ шадалаар hула мал олоор тушаана.

...эртэ бодо малаар олон ...менай аймагай колхозууд ...эгшэ жэлдэ гүрэндэ мяха ...аха түсэбөө тон хангалта...ер дүүргэhэн байна. Бү... аймагаараа 8.690 цент... мяха гүрэндэ тушааха ...абаритай аад, оройдоол ...центнер тушаажа, түсэ...0-аад процент дүүргэhэн ... Зарим колхозууд, жэ...эдэ, Маленковой, Киро... Сталинай, нэрэмжэтэ, ...инай зам» колхозууд гүрэн...ха тушааха түсэбөө 60 гаран ...т дүүргэhэн байха юм.

...зуура, аймагай колхозууд ма...лшээн таргалуулха, тиигэжэ ...ее үхэрэй тарган мяха тушаа...далдаха арга боломжо ехэтэй ...үнөө аймаг дотор 25 мянга ...эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо ...га гаран эрэ мал бии. Хоёрдо...а боломжонь юуб гэхэдэ, эн...ые бэлшээн таргалуулхада ...жатай, уhаар элбэг, ногоо ...й бэлшээринүүдтэй нютагууд ...гээл тиимэhээ зун, намартаа малаа ногоо hайнтай холын ...ридэ зуhуулжа, hайнаар тар...лха аргатай.

...шье, аймагай олохон колхо...й хүтэлбэрилэгшэд. бэлэдхэлэй ...зацинуудай хүдэлмэрилэгшэд, ...дөө ажахын мэргэжэлтэд ма...шаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ ...гүрэндэ кондиционно бэшэ ...тушаажа, колхозой мал үрил...ролтодо оруулха ябадал бо...а тухай Коммунистическэ пар... Советскэ правительствын заа...е үшөөл хүсэд ойлгоогүй байна. ...й эсэстэ олохон колхозууд бэ...эй пунктнуудта дунда гү, али ...hаа доошо хүсэтэй, үнгэрхэдөө ...адалтай мал тушаадаг занша...рхёодүй. Тиигэжэ гүрэндэшье, ...зуудташье ехэ гарза хохидол ...улагдана.

...эрhэн жэлдэ аймагай колхо...7102 центнер мяха гүрэндэ ту...н тула бэлэдхэлэй пунктнууд...2 толгой эбэртэ бодо мал, ...толгой хони, 70 толгой гахай ...hан байна. Энэ жэшээ дээрэ...рахада, аймагай колхозууд ...э мяха тушааха түсэбэйнгөө ...центые эбэртэ бодо мал ту...а дүүргэдэг байна. Тиихэдэ нё...эбэртэ бодо малай толгой бү...унда зэргээр 160—170 кило...амидын шэгнүүртэйгээр ту...аhан байна. Бэлэдхэлэй пункт...й мэдээсэлэй ёhоор эбэртэ бодо ...60—75 процентнь дундаhаа ...хүсэтэй гү, али муу шадал...р тушаагдаhан байгаа.

...менай колхозуудта мяха ...яахадаа бага байhан зандааб ..., зунай сагта үбhэ ногоо hайн...hаар элбэг холын бэлшээридэ ...оор гаргагданагүй, гаргагдаа...аа, hайнаар бэлшээгдэжэ тар...агданагүй. Зуhаланда гара...рда тээ аймагай нэгэшье кол...ндаа малые бэлшээн тарга...и түсэб табидаггүй юм. Эндэ-хи колхозууд Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой жэшээгээр мяханай-товарна фермэнүүдые бии болгохо дүүрэн аргатай. Теэд hубай малай гүүртэнүүдhээ бэшэ иимэ туехай фермэнүүд эмхидхэгдэнэгүй. Зундаа холын бэлшээридэ hубай мал—эрэшье, эмэшье, хашараг, гунжад, буруунуудшье, наhа хүсэhэн сарнуудшье—хуу худхалдашанхай ябажа байдаг.

Мүнөө холын бэлшээринүүдтэ ногоон ургажа, мал гаргахаар болоо. Теэд мүн лэ урдынхидаа адли бэлшээн таргалуулагдаха мал наhа наhаараа илгагдажа, тусхай гүүргэнүүд болгогдоногүй, холын бэлшээринүүдтэхи зуhалангай гэр байранууд hэльбэн заhагданагүй. Эбэртэ бодо малаар аймаг соо эгээн олон «Коммунизм» колхоздо зундаа малые бэлшээн таргалуулха хүдэлмэриин ямараар эмхидхэгдэдэгые хаража үзэе. Колхоз 5500 гаран эбэртэ бодо малтай. Колхозой эдлүүриин газар дээрэ Зэдын эхин, Хуурлиг, Ута нюрган, Нарин жалга гэхэ мэтын ногоо hайнтай, уhаар элбэг холын бэлшээринүүд бии юм. Теэд бэлшээриин газараар хэды элбэгшье hаа, колхоз зундаа малаа таргалуулжа шаданагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүхэндэ 7,9 центнер мяха абажа гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө 68,3 процент дүүргээ hэн.

Зуниинь эндэ hубай мал холын бэлшээринүүдтэ гарабашье, уула хадын үбэрнүүдэй, хүдөө жалгануудай үртэм ногоондо бэлшээгдэдэггүй, харин гол дээрэл хашагдажа байдаг юм. Теэд hубай малай гүүртэнүүдэй малшад малаа холо саагуур абаашажа, бэлшээхэшье аргагүйдэнэ. Юуб гэхэдэ, hубай малай нэгэ гүүртэдэ ажал хэжэ шадаха нэгэ хүн табигдана. Гүүртын малые нэгэл хүн хаража, адуулжа хаана хүшхүрхэб? Малай муугаар таргалдаг хоёрдохи шалтагаан юуб гэхэдэ, зунай бэлшээриин урда тээ тэдэнэр эрэ эмээрээ, наhа үүлтэрээрээ илгагданагүй. Энэ ушарhаа багахан буруу, хашарагууд гунан, дүнэн сарнуудай дунда ябахадаа мүргүүлжэ доройтодог, hуниндөө хоройн газаа тээ хонодог, хужар, дабhа үгэхэдэ түрюулшэдэг юм.

Энэ колхоз жэл бүри адагынь мянган толгой тугал, тэрэ тоодо 500-hаа үсөөн бэшэ эрэ тугал абадаг. Хэрбээ hайнаар бодомжолжо, холые хаража малаа гаргашалдаг байгаа hаа, колхоз жэлдээ адагынь 400 толгой бэеэ хүсэhэн, тус бүриhөө 4 — 5 центнер шэгнүүртэй тарган сарнуудые гүрэндэ тушаажа байха аргатай. Теэд эбэртэ бодо эрэ малнуудай наhыень хүсүүлхэ тушаа хэншье hанаагаа зободоггүй. Энэ ушарhаа колхоз мүн лэ гунаяашье ороопүй хашараг сарнуудые гүрэндэ олоор тушаажархидаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, мүнөө хабартаа 300 толгой эбэртэ бодо мал гүрэндэ тушаагдахадаа дунда зэргээр тус бүриин оройдоол центнер хахад шэгнүүртэй байгаа.

Гүрэндэ жэлдээ хэдэн мянган центнер үхэрэй тарган мяха үгэхэ арга боломжотой байhан аад, энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, түрүүлэгшэ нүхэр Санжитов, парторганизациин секретарь нүхэр Балуев гэгшэд зунай сагта hубай малайнгаа бэлшээриие hайнаар эмхидхэхэ тушаа hанаагаа зобоногүй.

Мүн тэрэшэлэн «Сталинай зам», Кировэй, Хрущевой, Ждановай нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд урда урда жэлнүүдэйнгээ алдуу дутуунуудhаа hургаал абажа, мүнөө жэлдэ гүрэндэ тушаагдаха малаа hайнаар таргалуулха тушаа ямаршье хэмжээ абангүй байна. Эдэ колхозуудта мүнөө болотор холын бэлшээридэ гараха гүүртэнүүд болон отаранууд hайнаар бүридхэгдөөгүй, мүн лэ урдынхидаа адли малда ябаха хүнүүд дутуу байhаар.

hубай мал hайнаар таргалуулhанай түлөө малшадта ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гээшэ урмашуулгын ехэ удхашанартай юм. Теэд аймагай нэгэшье колхоз мал таргалуулhанай түлөө малшадтаа ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэдэггүй. Ядахадаа hубай мал болон сарнууд зунай бэлшээридэ гарахынгаа урда тээ, мүн тэндэhээ бусахадаа шэгнэгдэдэггүй байна. Имагтал бэлэдхэлэй пунктда абаашажа тушааха үедэ шэгнэгдэдэг. Энэ хадаа малай муугаар таргалдаг байhанай нэгэ гол шалтагаан гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Зундаа холын бэлшээринүүдтэ малые hайнаар таргалуулжа байдаг түрүү адуулгашадай дүй дүршэл hулаар дэлгэрүүлэгдэнэ. «Победа» колхоздо hубай мал hайнаар таргалуулдаг Дагба Дамбаев гэжэ нэгэ адуулгашан бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ Дагба Дамбаев 114 толгой гунан сар Хэлтэгэй гэжэ газарта зуhуулаад, гүрэндэ тушаагдаха тэдэ малые hайнаар таргалуулhан байна. Гүрэндэ тушааха үедэ 60-аад сар тус бүридөө 3,5 центнер шахуу шэгнүүртэй байба. Мүнөө жэлдэ тэрэ 120 толгой гунан сар бэлшээн таргалуулха гэжэ шиидээ. Теэд тэрэнэй баян дүй дүршэл согсологдоногүй, аймагай бусад колхозуудта дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Зунай бэлшээлгэдэ hайнаар бэлдэжэ, холынгоо бэлшээри гүйсэдөөр ашаглаа hаа, Закаменай колхозууд үхэрэй тарган мяха гүрэндөө хэдэн дахин ехээр үгэхэ аргатай. Энэ арга боломжоёо хэрэглэхын тулада колхоз бүхэн оролдохо ёhотой.

Д. Дондуков.

Зундаа hү ехээр hаахын түлөө

Түрэл Коммунистическэ партиингаа түүхэтэ XX с'ездын шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжоhон манай гүүртын hаалишад Олзо Цыренова, Цыден-Еши Бужагаева, Ханда Чагдурова, Маня Самсуева, Максар Дашиева гэгшэд аймагай hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, ажахын жэлэй эхилhэнhээ хойшо даажа байhан үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 500—600 литр hү hааба.

Би үнеэдые hайнаар адуулжа, hү ехээр hаахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байhан hаалишадтаа өөрынгөө ажалаар туhалха гэhэн зорилготой хүдэлмэрилжэ байдагби.

Манай гүүртэ Хаяан гэжэ нэгэл газарта үбэлжэдэгшье, хабаржадагшье, зуhадагшье юм. Тиимэhээ жэлэй дүрбэн сагта бэлшээриингээ газарые тааруулжа, хубаариень оложо, малаа адуулха зэргэтэй болодогбди. Үбэлдөө бидэнэр hайн хагдатай газарнуудта, ехэнхидээ тарянай поли дээрэ үнеэдээ адуулдаг байнабди. Үбэлэйнгөө бэлшээриие халуун намарhаа эхилжэ, гамнаха, мал ябуулангүй байхые оролдохо хэрэгтэй.

Мүнөө hаалимнай үнеэд зунайнгаа бэлшээридэ гаража байна. Манай гүүртын зунай бэлшээри hархяагта, Булагтай гэжэ хада уулатай газарнуудта байдаг юм. Тиимэhээ зунай сагта hэбшээ hалхитай хада уулын оройгоор үнеэднай үглөөгүүр эртэhээ эхилээд, үдэшэ орой болотор hайнаар эдеэлдэг байна. Зундаа бидэнэр үнеэдээ заатагүй хоёр дахин уhалдагбди.

М. Тугутова,
Торинин аймагай «Заветы Ильича» колхозой hаалиин гүүртын адуулгашан.

Колхозой правлени бидэндэ туhалха ёhотой

Манай нютагта хэр угhаа хойшо хони үсхэбэрилэгдэдэг байhан юм. Колхоздомнай хонидые үсхэбэрилхэ дүй дүршэлтэй хүнүүд олон. Теэд артелиимнай хонин hүрэг hанаhанда хүрэхөөр олошорногүй, үүлтэрынь hайжарнагүй. Манай колхоз аймагай томохон колхозуудай нэгэн байбашье, мүнөө оройдоол 4 мянга гаран хонитой. Бэлшээриингээ, мүн эдлүүриингээ газараар бодоходо хоёр-гурба дахиншье олон хони үсхэбэрилжэ болохо байгаа.

Хониднай юундэ удаанаар олошорноб, үүлтэрынь яахадаа хүсэд hайжарнагүйб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, олзо доход ехэтэй энэ hалбарида анхарал багаар хандуулагдана, тэжээлэй hайн база байгуулагданагүй, зоотехническэ наукын туйлалтанууд болон түрүү дүй дүршэл муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Минии даажа байдаг отарын хонид шэрүүн, шэрүүбтэр нооhотой юм. Хурьга абаха, нооho хайшалха даалгабаряа жэл бүри hала дүүргэдэг гээшэбди, Зүгөөр манай хүдэлмэридэ дутуунууд тон олон. Үбэлжэлгын үедэ үбhэ тэжээл ходо дутадаг.

Отарадамнай хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Энэ ушарhаа үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэри оройдоошье ябуулагданагүй гэхэдэ болохо.

Колхозой правлениин зүгhөө бидэнэр хонишодто анхарал табигданагүй. Ядахадаа нооho хайшалха даалгабаряа үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэришье үгтэдэггүй байна.

Мүн hүүлэй жэлнүүдтэ хонидой типовой байра оройдоошье баригданагүй. Мүнөө отарануудтамнай нэгэшье мүртэй байра үгы гэжэ хэлэхэдэ болохо. Энэ жэлдэ хэдэн байра бариха гэжэ түсэблөөд, ой соо модо отолоод лэ, саашаа хэгдэhэн юумэ байхагүй. Отологдоhон модон ой соогоо хэбтэhээр.

Хэрбээ шэнэ табанжэлэй үедэ хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха гээ hаа, манай колхозой хүтэлбэрилэгшэд ажахынгаа энэ шухала hалбарида анхаралаа ехээр табидаг болохо ёhотой.

Ц. Аюшеев, Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Гүрэндөө эрхим шанартай нооho өхээр тушаахын түлөө

Зургаадахи табанжэлэй үедэ хонидойнгоо тоо толгойе хэдэн дахинаар олошоруулхатаяа хамта үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэридэ онсо анхаралаа хандуулха гэжэ манай колхозой гэшүүд шиидэнхэй Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада бидэнэр, хонишод, хүдэлмэридөө наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэдэг болохо ёhотойбди. hүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоздо хонид искусственна аргаар ороондо оруулагдадаг болоо, хурьгадые түлжүүлхэ түрүү кошарно-базова арга хэрэглэгдэнэ. Тиихэдэ, хонидоо үбэлэй hарануудта, хабар эртэ олоорнь хурьгалуулдаг болообди. Манай отарада хамта 270 эхэ хонид бии. Олонхи хонидоо үбэл түрүүлжэ, хурьга абаха даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнабди.

Үнгэрэгшэ үбэл, хабартаа бидэнэр гансашье түл hайнаар абахын түлөө бэшэ, мүн хонидойнгоо ноохые hайнаар ургуулхын түлөө бүхы оролдосоо гарган ажаллаабди. Тиигэжэ хонидоймнай ноохон үдхэнөөр, утаар ургаа. Мүнөө зариманайнь ноохон хөөрэжэ захалба. Түрүүшын зарим хонидой ноохон хайшалагдажа байна. Хонин бүриhөө 3—3,5 килограммhаа бага бэшэ ноохо хайшалха зорилготойбди.

Иигээд халуун боложо, хони хурьгадые харууhалга, эдеэлүүлгын бэрхэтэй саг ерэхэнь. Зунай халуун үдэрнүүдтэ хонидые hайнаар, шадажа адуулаагүй hаа; оройдоошье таргалдаггүй юм. Манай отара бэлшээриин газараар, уhаар элбэг, хужартай Харьяаста гэжэ газарта зуhадаг. Бидэнэр зунай халуунда хонидоо үглөө үдэшын hэрюундэ hайнаар адуулхые оролдодогбди.

Гүрэндөө эрхим шанартай нарин ноохо ехээр үгэжэ байхын түлөө бидэнэр саашадаашье ажал хүдэлмэридөө наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэбди.

Д. Цыбектаров, Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой отарые даагша.

Мал адуулжа ябаад, hая ургажа байhан нарай зүлгэ ногоон дээрэ хээрэ сайлажархихада яагаа зохид байдаг гээшэб!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомолой уряагаар Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо Улан-Удэhээ ерэhэн сакманщица И. П. Стучалина, мүн энэ колхоздо Татарска АССР-hээ нүүжэ ерэhэн сакманщица П. П. Березина гэгшэд үдын халуунда Зэдэ голой арал дээрэ хони хурьгадаа оруулжа амаруулаад, өөhэдөө сайлаад, хөөрэлдэжэ hууна. Эдэ залуу хонишон хони, хургадаа hайнаар харууhалжа, бэлшээжэ шадаха байhанаа харуулаа.

И. Яхногой фото.

20 ЖЭЛЭЙ ДҮРШЭЛТЭЙ АДУУЛГАШАН

...шан гэхэдээ та хабарай хаг...ташье, зунай аяма халуун...үнеэдээ hайнаар адуулжа, hү ...аг гээшэбта, тэрэ дүршэл ту...хөөрэжэ үгыт гэжэ Нефед ...вичта хандахада, үбсүүндээ ...шаргал улаан hахалаа хэды ...обторжорхёод: «Хайшаншье ...э юун байхаб: үнеэдые hай...лангаяа үдэшэ үглөөнэй hэ...э удаан адуулха, бэлшээ...г үргэлжэ hэлгэжэ, байха ...ааб даа, теэд миниишье, ма...алишадайшье туйлажархиhан ...элтэй юм. hанаhандаа үшөөл ...шаданагүйбди. Харин Хүдөө ...й бүхэсоюзна выставкэ дээ...эжэ үнгэрэгшэ жэлдэ Эхэ ...гоо столица — Москва ошо...ронойнгоо түрүү малшадай ...ан амжалтануудые выставкэ ...хараhан, тэдэнэй дүршэлтэй ...аhан тухайгаа hанан hанан ...э захалшадаг. Тиигэжэ олсн ...даруу зантай үбгэжөөл Хол..., Рязаниин малшадай баян ...ршэл тухай хөөрэжэ hуута...рөөшье мэдэнгүй, хүдэлмэ...э дүршэл тухай, hанажа, ...э ябаhан юумэ тухайгаа hо...юйгоор хөөрэшэдэг юм.

...д Викулович Бурдуковский ...оо hаалиин гүүртын адуул...хүдэлмэрилжэ эхилhээр эг...эхи жэлээ ябажа байна. Эдэ ...тэ тэрэ оролдосотойгоор ...жа, гансашье «Победа» кол...гоо бэшэ, харин бүхы Хо...аймаг соо эрхим адуулгашан ...утай болонхой. Олон удаан ...адуулгашаар хүдэлмэрилжэ, ...йнгоо эбэртэ бодо малай hайжаруулха, үнеэдhээ hү ...дээшэлүүлхэ талаар hайн амжалта туйладаг байhанай түлөө үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерээ. Нүхэр Бурдуковский фермынгээ hаалишадтай хамта хорёод жэл соо малайнгаа үүлтэр hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэhэн байна. Тиигэжэ мүнөө фермэдэнь гол түлэб hайжаруулагдаhан үүлтэрэй үнеэд hаагдана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Нефед Викуловичын хүдэлмэрилдэг гүүртынхид үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1300-гаад литр hү hааhан байна. Харин урда жэлнүүдтэ үнеэн бүриhөө арайхан гэжэл 700—800 литр hүн hаагдадаг байгаа. Тиигээд ажахын мүнөө жэлэй үнгэрэгшэ 8 hара соо энэ гүүртынхид 71 үнеэдэйнгээ тус бүриhөө дунда зэргээр 671 литр hү hаагаад байна. Зарим түрүү hаалишад, жэшээлхэдэ, Наталья Салтанова энэ үе соо даажа байhан үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 800 гаран литр hү hааба. Мүн hаалишад Полина Брылевская, Таисия Паршукова гэгшэд үнгэрэгшэ hаранууд соо даажа байhан үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 620—750 литр hү hаажа, муу бэшэ амжалта туйлаа.

Энэ гүүртынхид мүнөө жэлдэ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1500 литрhээ бага бэшэ hү hаахын түлөө шангаар тэмсэжэ байнхай. Эндэхи hаалишад илангаяа зунай hарануудта үнеэдhээ hү ехээр hаадаг юм. Зунай хүхэ ногооной үедэ үнеэдыемнай hайнаар адуулжа, hү үгэлгыень горьтойгоор дээшэлүүлхэ аабза гэжэ тэдэнэр адуулгашан Нефед Викуловичтаа ехээр найдана. Теэд үбгэн адуулгашан hаалишадайнгаа найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулхань лабтай.

Нефед Викулович зун-намарай сагта үнеэдые адуулжа, hайнаар таргалуулха, hү гарасыень дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой юм. Мүнөө жэлдэ үнеэдээ бэлшээридэ туугаад гарадаг болоhоор Нефед Викулович хоёр hараhаа үнгэржэ байна. Үнгэрэгшэ хабартаа хагданда hайнаар бэлшэжэ байhан үнеэд hү үгэлгээ оройдоошье доошолуулаагүй. Май hара соо, тэжээлээр эгээл хомор сагта, гүүртынхид үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 130-аад литр hү hааhан байна.

— Мүнөө зарим бэлшээринүүдтэмнай ногоон hайнаар гаража, үнеэднай садаха дүтэлөө. Одоол иигээд hү hаалимнай бүришье дэлбэрхэнь, — гэжэ үбгэн адуулгашан хүхюутэйгээр хөөрэнэ.

Зунай сагта нүхэр Бурдуковский hаалишадтаа үнеэдыень эртэ hаалгаад, үглөөнэй hэрюундэ hайнаар бэлшээхэеэ оролдодог заншалтай. Бүри харанхы тооной байхада үнеэдые hаалга эхилдэг юм. Тиигээд 6 час боложо байха үедэ үнеэд адуулганда гараhан байдаг. Иигэжэ үглөөгүүр эртэ бэлшээридэ гараhан үнеэд hэрюун байхада садатараа эдеэлээд, үдэрэй 12 час багта байрадаа асарагдана. Үбгэн адуулгашан үглөөнэй hэрюундэ үнеэдээ дооро, нуга газарта адуулхые оролдодог. Үдын халуунда үнеэд байрадаа орожо, 2 час тухай тиирэдэг, hаалгадаг байна. Тиигээд мүн адуулганда гаража, 6 час болотор бэлшэдэг. 6 часhаа 8 болотор байрадаа ерэжэ амараад, hаагдаад, мүн адуулганда гарана. Нефед Викулович үдэшын hэрюундэ үнеэдээ удаан саг соо адуулхые оролдоно. Үдэшын 8 часта адуулганда гараhан үнеэд hүниин тэн, 12—1 час болотор бэлшэжэ, садатараа эдеэлдэг юм.

— Үнеэдые үдэшэ үглөөнэй hэрюундэл hайнаар адуулжа, садхаахаяа оролдохо хэрэгтэй,—гэжэ Нефед Викулович хэлэнэ.—Үдэрэй халуунда удаахан саг соо амаруулаадшье, hүниндөө адуулхада хамаагүй. Зүгөөр, малые hүниин сагта адуулха гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ юм. Зарим үнеэд hүрэгhөө таhаржа, эндэ тэндэ үлэшэхэ, хулжашаха, тиигэжэ хээрэ хоношохо гэжэ байдаг.

Зундаа үдэрынь адуулхадаа халуун байгаа hаань, Нефед Викулович үнеэдээ hэбшээ hалхитай хада майлын оройгоор бэлшээхые оролдодог. Зунай халуунда тэрэ үнеэдээ хирэ-хирэ болоод лэ булагай хүйтэн уhанда оруулжа уhалдаг, hэрюусүүлдэг байна. Иигэжэ хүйтэн уhаар уhалхада, халуудаад ябаhан үнеэд нилээд hэрюусэжэ, удаахан саг соо бэлшэдэг. Харин үүлэтэй, hэбшээ hалхитай hэрюун үдэрнүүдтэ үнеэдээ бүхэли үдэр бэлшээдэг.

Гүүртэдэ үбэлэйшье, зунайшье сагта бүхы хүдэлмэри гуримшуулагдаhан нэгэ сагта хэгдэдэг болоо. Нефед Викулович үнеэдээ саг сагтань бэлшээридэ гаргаад, мүн лэ гуримшаhан сагтань бусаахые оролдодог байна. Энээнэй ашаар hаалишадайшье, мүн өөрыншье хүдэлмэри гуримшажа, хүнгэржэ үгөө. Мүн гуримшаhан нэгэ сагта эдеэлжэ, hаалгажа байхадаа үнеэдшье hү гарасаар hайн байдаг юм.

Намартаа полинуудай табигдахада, нүхэр Бурдуковский үнеэдээ бүри hайнаар, бүхэли үдэр адуулжа, хүсэ шадал абхуулхые оролдоно. Намар хуряагдаhан полинууд дээрэ бэлшэжэ ябаhан үнеэд зунайхиhаа дутуугүй ехэ hү гарахаhаа гадна, hайнаар адуулагдажа байхадаа түргэнөөр таргалдаг. Тарянай ехээр hайража унаhан полинуудта үнеэдээ адуулхадаа үбгэн адуулгашан ехээр нарилдаг заншалтай. Иимэ полинууд дээрэ адуулхадаа тэрэ үнеэдэ заатагүй түрүүн уhалаад, hүүлээрнь бэлшээдэг юм. Юуб гэхэдэ, hайража унаhан таряа ехээр эдиhэн үнеэн hүүлээрнь уhа уужархибал гэдэhээ дүүрэжэ, түүдэгтэжэ болодог байна.

Нүхэр Бурдуковский гүүртэдээ наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые нэбтэрүүлхын түлөө хододоо оролдожо байдаг юм. Тэрэ гансашье үнеэдые адуулдаг бэшэ, мүн гүүртынгээ бүхы хүдэлмэриин түлөө ахалагша hаалишантай хамта харюусадаг байhан тула зун-намартаа үбhэ тэжээл hайнаар бэлэдхүүлжэ абахын түлөө, үнеэдээ саг болзортонь ороондо оруулхын, шэнэ түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө оролдожо байдаг. Нефед Викуловичын нилээд ехэ оролдолго үүсхэл гаргаhанай ашаар hүүлэй жэлнүүдтэ эндэ тугалнууд эхэhээ hалгаагдан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэдэг болоо. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ абтаhан нэгэшье тугал гарзалаагүй, үнеэдhээ hү hаалга хоёр дахин шахуугаар дээшэлээ. Тугалнууд hара соо шэгнүүрээ дунда зэргээр хахад пүүдhээ дээшэ нэмээжэ байгаа. Мүнөө жэлшье абтаhан тугалнууд гарзалангүйгөөр, hайнаар түлжэжэ байдаг. Түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэhэн тугалнууд шэрхи тобир, үhэ ноохо ехэтэй мал болоно.

Урдань эндэхи hаалишад тугалнуудаа өөhэдөө харадаг байhан юм. Харин мүнөө гүүртэдэ тусхай тугалшад табигдаа. Тиигэжэ 15—16 үнеэ hаажа байдаг hаалишадайшье ажал хүнгэржэ үгэhэн, тугалнуудшье hайнаар харууhалагдадаг болоhон байна.

Нефед Викулович мүн лэ нилээд ехэ оролдолго гаргажа, зундаа үнеэдтээ ногоон тэжээл болгон эдюулхын тулада мүнөө ороохото болон бусад культурануудые үргэлжэ ехэ полинууд дээрэ тарюулжа байна. Мүнөө жэлдэ колхоз үнеэдтээ зундаа эдюулхын тулада хамта 100 гектарта овёс тарихань. Мүн 40 гектарта кукуруза таригдажа, зундаа, ногоон тэжээл болгогдон үнеэдтэ эдюулэгдэхэ юм. Мүнөө ногоон конвейертэ оруулагдаха культуранууд барагсаан таригдаа. Тиихэдэ, мүнөө жэлдэ колхоз кукуруза хамта 240-өөд гектарта тарихань.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

БАРУУН БА ЗҮҮН ЗҮГЭЙ ОРОНУУДАЙ ХООРОНДО ХУДАЛДАА НАЙМАА ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Манай Эхэ орон, эб найрамдалда дуратай бусад оронууд энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политика ябуулна. Энэнь уласхоорондын оршон байдалда һайнаар нүлөөлдэг боложол байна. «Советскэ блогой ябуулдаг политика уласхоорондын оршон байдалда нүлөөлнэ» гэжэ американска «Ньюсуик» гэжэ недели бүридэ гарадаг журнал бэшэнэ. Дэлхэйн социалистическэ системын оронуудые советскэ блок гэжэ энэ журнал нэрлэнэ. Энэ баримтые американска пропагандын буруушаадаг байбашье, Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай хоорондоо этигэлсэдэг ба харилсаа холбоотой болохонь бүри шухала гэжэ мэдэрэгдэдэг боложол байна. Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай хоорондо алишье таладаа ашагтай туһатай худалдаа наймаае хүгжөөхэ, энэ замдахи һаад бэрхэшээлнүүдые зайсуулха шухала гэжэ тоолодог боложо байна.

Уласхоорондын худалдаа наймаанда туһалха британска соведые лорд Бойд-Орр толгойлдог юм. «Росситай худалдаа наймаа эрхилэлгэ хэр шухала гээшэб?» гэһэн брошюра энэ совет май һарада хэблэн гаргаа. Баруун ба Зүүн зүгэй гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Англиин ба Советскэ Союзай хоорондо экономическа болон худалдаа наймаанай харилсаа хүгжөөлгэ «газар дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангаха» гол шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гэжэ энэ брошюра соонь онсо тэмдэглэгдэнэ. Энэ ушарай тон зүб байһые ойлгодог дээрэһээ хариин оронуудай зарим политическэ ажал-ябуулагшад Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанда тогтоогдоһон хизаарлалтануудые болон илгаа гаргалгын хэмжээнүүдые бүри ехээр шүүмжэлдэг боложо байна. Эдэ хизаарлалтанууд США-гэй зонхилхы нюурнуудай баалалтаар тогтоогдоһон байгаа.

«Советскэ аюул» гэдэг тухай хардалга гүрдэлгын кампани ябуулагдажа, хэдэн жэлэй саада тээ эдэ хизаарлалтануудай тогтоогдоһониинь мэдээжэ. Тиигэжэ эдэ хизаарлалтанууд Зүүн ба Баруун оронуудай хоорондохи худалдаа наймаае эмхи гуримгүй болгоһон байгаа. Франс Пресс агентствын Вашингтонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, «стратегическэ материалнууд» гэдэгые үсөөн болгожо, һаяхан зохёогдоһон американска список Советскэ Союзда болон арадай-демократическа оронуудта 800 шахуу түхэлэй эд бараа худалдахые хорино. Мүн Хитадтай худалдаа наймаа эрхилэлгэдэ США-гэй зонхилхы нюурнуудай үүдхэлээр болон баалалтаар баһал хизаарлалта тогтоогдоһон байха юм.

Иигэжэ газаашалан илгалгын эрхэ байдалда уласхоорондын худалдаа наймаа һайнаар хүгжөөхэ аргагүй байна. Баруунневропейскэ оронуудта энэ ушарые буруушаадаг боложо байнхай.

Английска олониитын дурагүйтэлгые парламентын гэшүүн консерватор Сирил Осборн майн эсэс багта тон эли тодоор мэдүүлһэн байгаа. «Великобритани хадаа Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондо худалдаа наймаа һэргээхые Баруун зүгэй ямаршье оронһоо үлүү ехээр хүсэхэ байна. Юуб гэхэдэ, энээнһээ бидэнэр хэнһээшье үлүүгээр дулдыдаха байнабди» гэжэ тэрэ мэдүүлээ. «Бидэнэр хадаа урдынгаа үһөө мэеэ хэрэгсээнгүйгөөр Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондо худалдаа наймаа түргэнөөр һайжаруулха ёһотойбди» гэжэ би тоолоноб. «Саашань стратегическэ товарнуудай список тушаа хэлэхэ ёһотой болоноб.... Энэ списогые шэнээр хаража үзэхын тулада али бүхы юумэ хэхыень правительствые би гуйнаб» гэжэ С. Осборн нэмэжэ хэлээ. Английска 11 миллион кооперативуудые нэгэдүүлдэг Великобританиин кооперативна союзай конгресс Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанда тогтоогдоһон хизаарлалтые болюулха эрилтэ хээ. «Таймс» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Хитадтай худалдаа наймаа хэлгые хориһон хорилтые һуларуулха тухай майн тэн багаар Англи шиидхэбэри гаргаһан байна.

Худалдаа наймаанай талаар хэгдэдэг хизаарлалтаһаа сүлөөрхэ гэһэн эрмэлзэлгэ Францида мүн лэ ехээр гарадаг боложо байна. Дальневосточно оронуудтай, тэрэ тоодо Хитадтай худалдаа наймаанай харилсаа байгуулга «французска экономикодо илангаяа шухала байна» гэһэн һанамжанууд Парижай эзэд баяшуулай дунда бүри үргэнөөр дэлгэрдэг болоо гэжэ «Ази нувель» журнал мэдээсэнэ. Советскэ Союзда һаяхан ерээд ошоһон промышленник Жак Де Монталиве французска эзэд баяшуулай һанамжые эли тодоор мэдүүлээ. Франко-советскэ худалдаа наймаа али болохоор хүгжөөхэ, СССР Франци хоёрой хоорондо 1956 ондо эд бараа андалдан абалсаха тухай баталагдаһан протоколые бэелүүлхэ шухала гэжэ зааха зуураа, «имагтал бэе бэедээ айлшалалсалга, мүн худалдаа наймаанай харилсаан арадуудай хоорондоо үгээ бүри һайнаар ойлголсолгодо туһалха байна» гэжэ Монталиве онсо тэмдэглээ. Уласхоорондын худалдаа наймаанда тогтоогдоһон американска хизаарлалтые Францида улам бүри буруушаадаг боложо байна.

Уласхоорондын худалдаа наймаанай харилсаанай талаар ябуулагдадаг американска илган газааншалгын политикые Баруун Германида, Италида, Латинска Америкын оронуудта, Японидо ба бусад газарнуудташье али олон янзаар буруушаадаг болонхой. Худалдаа наймаанай талаар хэгдэһэн хизаарлалтануудта дурагүйтэлгэ хаа хаанагүй үргэдэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэтээ хамта, американска «Де мойн реджистер» газетэ иигэжэ бэшэнэ. «Энэ асуудалые США һайнаар бодожо үзэхэ ёһотой. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй ханинар ба союзнигууд уласхоорондын худалдаа наймаа, тэрэ тоодо Хитадтай худалдаа наймаа хүгжөөхөөр шиидэнги байна бшуу».

Американска хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай хоорондо худалдаа наймаа һайжаруулхые баруунневропынхидай, тусхайлбал, английнхидай эрмэлзэдэг байһанда США-да дурагүйтэлгэ гарадаг, мүн заналташье хэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, сенатор Макклейллан майн 17-до мэдүүлгэ хэхэдээ, сэхэ руунь занаһан байгаа. «Уласхоорондын шанга байдал һулараа, тиимэһээ коммунистнуудтай стратегическэ материалнуудаар наймаахэхэдэ аюулгүй болоо гэжэ баруунневропейскэ оронуудай тоолодог байгаа гээшэ һаа, НАТО-до ородог оронуудай американска сэрэгэй үргэн ехэ туһаламжа хүлеэһэнэйнь хэрэггүй болохо байна». Тайлбарилан хэлэбэл, американска сэрэгэй туһаламжа үгэхэеэ болихобди гэжэ США-гэй ханинарые айлгаха гэжэ американска сенатор оролдоһон байна бшуу. Тиигэжэ Макклейллан США-гэй зонхилхы нюурнуудай хараа бодолые элишэлэн мэдүүлээ. Гэбэшье, энээн тухай ондоо хараа бодол баримталдаг олониитын болон эзэд баяшуулай түлөөлэгшэд Холбоото Штадуудта үсөөн бэшэ юм. Тэдэнэр хадаа «Уолл-стрит джорнэл» газетын бэшэһэнэй ёһоор иигэжэ бодомжолно: «Американска хизаарлалта (гадаадын худалдаа наймаанай талаар) сэрэгэй бүри үлүү һайн шанартай, хүсэтэ машинануудые байгуулгаданьородуудта һаад ушаруулаагүй... Мүн эдэ хизаарлалтанууд советскэ блогой экономическа хүгжэлтэдэ бэрхэшээл тохёолдуулнагүй». Тиимэһээ американска эзэд баяшуулай юумэ ойлгодог түлөөлэгшэд худалдаа наймаанай талаар хизаарлалтые болюулжа, Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай хоорондо экономическа һайн харилсаа хүгжөөхэ саг тулаа гэһэн тобшолол хэдэг байна.

Баруун ба Зүүн зүгэй оронуудай хоорондо экономическа холбоо барисаа һайжаруулха тухай эрилтэнүүдэй бүри олоор гарадаг бололго мүнөө үеын байдалай онсо өөрэ шэнжэ тэмдэгүүдэй нэгэн болоно. Уласхоорондын шанга байдалай саашадаа һуларха тудам эдэ эрилтэнүүд бүри олоор хэгдэдэг болохол. Тиигэжэ американска эсэргүүсэлтэһээ ямаршье үрэ гаража шад[illegible] болихо байһаниинь лабтай.

ИТАЛИДАХИ МУНИЦИПАЛЬНА ҺУНГАЛТА

Италида нютагай захиргаанай органуудай һунгалта майн эсэстэ болоо. Олониитын шухала кампани болоһон энэ һунгалтын үедэ хүн зоной һанал бодол, мүн орон доторхи политическэ хүсэнүүдэй мүнөөнэй тэнсүүри элирһэн байна. Һунгуулиин кампаниин үедэ хэдэн мянган митингнүүд болон суглаанууд болоо. Муниципальна органуудта хамаатай асуудалнуудһаа гадна, ороной дотоодын ба гадаадын бүхы политикын асуудалнууд тэдээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Олониитын байгуулалтые демократизацилха, ажалшадай ажабайдал нилээд ехээр һайжаруулха, уласхоорондын шанга байдалые һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ оронойнгоо эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ябадал хангажа шадахаар Италиин олониитын ба экономическа ажабайдалые шэнэдхэн хубилгаха эрилтэнүүд хэгдэдэг байгаа. Эдэ эрилтэнүүдые дүүргэлгэдэ нютагай захиргаанай органууд тон шухала үүргэ дүүргэжэ шадаха, дүүргэхэ ёһотойшье гэжэ олон һунгагшад заагаа гээд Италиин прогрессивнэ хэблэл онсо тэмдэглэнэ.

Италиин түрүү лагерие толгойлдог коммунистическэ ба социалистическэ партинууд һунгалтын үедэ нэгэдэмэл ябуулга хэһэн, бата нэгэдэлтэй болохыень ороной демократическа хүсэнүүдые урялһан байгаа. Энэ зорилгоор коммунистическэ парти хадаа оронойнгоо национальна интересүүдые хамгаалхые үнэн зүрхэнһөө хүсэдэг бүхы партинууд ба бүлэглэлнүүдэй кандидадууд 10 мянга гаран хүн зонтой общинануудтахи һунгуулиимнай списогтэ оруулагдажа болохо гэжэ соносхоһон байгаа. «Имагтал бүхы арадай хүсэнүүдые үргэнөөр нэгэдүүлэн олониитэ ажалшадта хамаатай гол асуудалнуудые шиидхэжэ, мүн бүхы оронойнгоо экономическа болон социальна дэбжэлтые туйлажа болохо байна» гэжэ итальянска компартиин генеральна секретарь Тольятти мэдүүлһэн байгаа. Социалистическэ партиин генеральна секретарь Ненни мүн лэ иимэ уряатайгаар үгэ хэлэһэн байха юм.

Демократическа ехэ хубилалта хэхэ тушаа итальянска ниитэ арад зоной эрмэлзэлгэ ороной зонхилхы нюурнуудые сошордуулаа. Баруунай үзэл баримталдаг партинууд зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдтэй харилсаа холбоо байгуулхаһаа арсаад, коммунизмда эсэргүүсэхэ уряатайгаар һунгуулиин урда тээхи кампани ябуулаа. Тиихэдээ, Италиин демократическа партинуудые, мүн Советскэ Союзые хардаһан гүрдэһэн үгэнүүдыешье тараадаг байгаа.

Итальянска һунгалтые Италиин хилын саагуурхишье хархис хүсэнүүд ехээр «һонирходог» байгаа. США-гэй баруунай үзэл баримталдаг хэблэл һунгалтын үедэ түрүү хүсэнүүдэй амжалта туйлаа һаань, Италида «аюултай хойшюлон» тохёолдохо һэн гэжэ бэшэһэн байна.

Һаяхан баталан абтаһан һунгуулиин хуулиин ёһоор майн 27—28-да һунгалта болоо. Христианска демократическа парти энэ хуулида өөртөө таатай пунктнуудые оруулжа шадаа. Тиигээд, майн 28-да һунгалтын дүүрэн сасуу баруунай үзэл баримталдаг партинууд «ехэ амжалта туйлаа» гэжэ буржуазна хэблэл яаралтайгаар мэдээсээ. Американска Юнайтед Пресс агентство энэ мэдээсэлыень урдаа барин «коммунистнууд диилдэбэ» гэжэ ехэ хүхюутэйгээр мэдээсэһэн байна.

Гэбэшье, үглөөдэрынь баруунай үзэл баримталдаг партинууд ба телеграфна агентствонууд һунгалтын дүн тухай багаар һонирходог, тэрээндэ нилээд һэргылэмжэтэйгээр сэгнэлтэ үгэдэг болоо. Тиихэтэй хамта коммунистнууд ба социалистнууд урдынгаа һууринуудһаа үсөөн бэшые, зарим ушарта бүри олон һуури муниципальна органуудта эзэлһэн байна. Хэрбээ 1951—1952 онуудта нютагай захиргаанай органуудта болоһон һунгалтада коммунистнууд ба социалистнууд голосуудай 33,5 процентые эзэлһэн байгаа һаа, мүнөөнэй һунгалтада бүхы голосуудай 35,1 процентые эзэлээ.

Италиин буржуазна гол парти — христианско-демократическа парти һунгалтын үедэ зарим нютагуудта урдынхиһаа үсөөн һуури эзэлээ. (Илангаяа Рим городой муниципальна соведтэ христианска демокрадууд урдынхиһаа 12 һуури үсөөнөөр абаа. Тиихэдэ коммунистнууд ба социалистнууд 13 шэнэ һуури нэмэжэ абаһан байха юм. 1951—1952 онуудай һунгалтынхида орходоо христианска демокрадууд нэгэ бага олон голос абаһан болобошье, 1953 ондо болоһон парламентска һунгалтын үеынхидэ орходоо үсөөн голос абаһан байна.

Социал-демократическа партиин кандидадуудай түлөө үгтэһэн голосуудай тоо нэгэ бага нэмэһэн байна. Тиихэдэ эгээн лэ баруунай үзэл баримталдаг итальянска монархистнуудай ба неофашистнуудай партинуудай түлөө үгтэһэн голосуудай тоо горьтойгоор хороо.

Демократическа хубилалтануудые хэхые, мүн шухала интересүүдэйнгээ түлөө, эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын шанга байдалые саашадань һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ бүхы ажалшадай эмхидэн жагсахые Италиин арадай хүсэжэ байһые һунгалтын даб дээрэхи дүнгүүд гэршэлэн харуулна.

П. ГРИНИН,
Г. ДРАГУНОВ.

В. И. Ленинэй зохёолнуудай 35-дахи том Венгридэ хэблэн гаргагдаба

БУДАПЕШТ, июниин 2. (ТАСС). В. И. Ленинэй зохёолнуудай 35-дахи томые «Сикра» гэжэ хэблэл венгерскэ хэлэн дээрэ хэблэн гаргаа.

Болгариин ба Суданай хоорондо дипломатическа харилсаан байгуулагдаба

СОФИ, июниин 2. (ТАСС). Болгариин Арадай Республикын ба Суданай республикын правительствонуудай хоорондо һүүлэй үедэ Каирта хэлсээн хэгдээ. Тиигэжэ Болгариин ба Суданай хоорондо дипломатическа харилсаа байгуулха, дипломатическа түлөөлэгшэнэрые бэе бэедээ эльгээлсэхэ гэжэ хэлсэгдээ.

ДРВ-дэ рис хуряалга эхилээ

ХАНОЙ, июниин 2. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын полинууд дээрэ хабар таригдаһан рис хуряалта эхилээ. Мүнөө жэлдэ 2 миллион үлүүтэй мау (1 мау 0,36 гектартай тэн юм) талмай дээрэ рис таригдаһан байгаа. Хэдэ хэдэн областьнуудта рисэй тарилгын 80 гаран процентнь хуряагдаад байна.

Мүнөө жэлдэ рисэй ургаса һайн байгаа. Нёдондо нэгэ мау талмай дээрэһээ 5 центнер рис хуряагдаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ дунда зэргээр 7—9 центнер рис хуряагдана.

„Евгений Онегин" оперо Пекиндэ табигдаба

ПЕКИН, июниин 2. (ТАСС). Чайковскиин «Евгений Онегин» гэжэ оперые центральна консерваториин һурагшад Пекиндэ табяа гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна. Энэ оперые харагшад ехээр һонирхоо. Хитадай оюун бэлигтэй дуушан Лян Мэй-чень Татьянын партиие тон шадамараар наадажа, ехээр һайшаагдаа. Нүхэд Чжу Дэ, Го Мо-жо болон правительствын бусад гэшүүд, столицын хүгжэмшэдэй олон тоото түлөөлэгшэд зүжэг наадые хараа.

Хитадай һонинууд

ПЕКИН, июниин 2. (ТАСС). Баруун-Хойто Хитадай томо городуудай нэгэн бологшо Ланьчжоуда КНР-эй Наукануудай академиин отделени байгуулагдаа. Баруун-Хойто Хитадта Наукануудай академиин библиотекын томо байшан ба бусад байранууд баригдажа, һаяар дүүргэгдэхэнь. Удахагүй Хитадай эрдэмтэд Пекинһээ, Шанхайһаа, Зүүн-Хойто Хитадһаа эндэ хүдэлмэрилхээ ерэхэнь.

Нэгэдэхи табанжэлэй үедэ Ланьчжоуда Хитадай Наукануудай академиин научно-шэнжэлэлгын зургаан институт, тэрэ тоодо нефтиин, геологиин, ветеринариин институдууд байгуулагдаа.

***

Шанхайһаа холо бэшэ байдаг Цишуяньска паровозо-бүтээлгын завод ехэ хэмжээнэй ашаанай вагонуудые түрүүшынхеэ бүтээжэ гаргаба. Иимэ вагонууд Хитадта урда тээнь бүтээгдэдэггүй байһан юм. Эдэ вагонуудта 50 тонно хүрэтэр элдэб ашаа тээжэ болохо юм.

Индиин эбэртэ бодо малай тоо

ДЕЛИ, июниин 2. (ТАСС). Индийскэ информационно бюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор 1952—1953 онуудта Индиин эбэртэ бодо малай тоо 155.099.000 толгой болоһон байгаа. Тэрэ тоодо 49.848.000 үнеэн, 21.842.000 һарлаг үхэр бии байһан юм. Тэдэнэрһээ 510 шахуу миллион маунд һүн жэл соо һаагдадаг юм. (29 маунд 1000 килограммтай тэн юм. — **Редакциин ажаглалта).**

Тунисай болон Мароккын бэеэ даанхай байдалые Цейлоной правительство мэдэрбэ

ЛОНДОН, июниин 2. (ТАСС). Марокко Тунис хоёрой бэеэ даанхай суверённэ гүрэн болоһыень хуулитаар мэдэрһэн тухайгаа Цейлоной правительство мэдээсээ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Коломбоһоо дамжуулна.

Американска бомбардировщик гэмтэн унаба

НЬЮ-ЙОРК, июниин 2. (ТАСС). Американска информационно агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Американска В-25 маркын хоёр мотортой бомбардировщик зорюута бууха гэжэ оролдожо ябатараа Денвер город шадар (Колорада штат) үсэгэлдэр бута һүрэн унаа. Энэ гэмтэлгын үедэ дүрбэн хүн үхэһэн, 4 хүн ехээр шархатаһан байна. Самолёт унахадаа тэһэрээ, тэрээнһээ уламжалан Денвер городой захада түймэр болоо.

Фонтанай дэргэдэ. И. Денисовэй фото-эт[юд].

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ techinstitut

УНШАГШАДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Залуу уранзохёолшо Ю. Трифоновэй «Студентнүүд» гэһэн повестиие студентнүүд ехэ һонирхон уншана. Һаяхан бурят-монгол хэлэнэй ба литературын факультедэй 63-дахи, 64-дэхи группануудта өнэ номоор уншагшадай конференци үнгэргэгдэбэ. Тус повестиин гол герой Вадим Беловой образ тухай А. Маслова дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэһэн байна.

КОЛХОЗДО ТУҺАЛБА

Һаяхан 1-дэхи ба 3-дахи курсын хэдэн студентнүүд Иволгын аймагай колхозуудай полевой хүдэлмэридэ туһалалсаһан байна. Тэдэнэр нэгэ үдэрэй туршада Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 6—7 гектар хартаабха һуулгаа. Мүн XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 30 гаран студентнүүд ошожо, барилгын шулуу зөөлсэһэн, малай байра сэбэрлэжэ, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаһан байха юм.

СПОРТИВНА МҮРЫСӨӨН

Институдай түрүү һуури эзэлхын түлөө факультет хоорондын мүрысөөнүүд боксоор, волейболоор боложо дүүрэбэ. Волейболоор үнгэрэгшэ жэлэй чемпион —бурят-монгол хэлэнэй ба литературын факультедэй команда түрүү һуури хоёрдохёо эзэлбэ. Физико-математическа факультедэйхид хоёрдохи һуурида гараа. Боксоор болоһон мүрысөөн бүришье һонирхолтой байба. Эндэ мүн лэ бурят факультедэй команда түрүү һуури эзэлээ. Энэ мүрысөөндэ Сибириин ба Дальна Востогой 1955 оной чемпион Бадма Жигмитов хабаадалсаһан байна.

НАЙМААЛАГШАГҮЙ КИОСК

Эндэ һаяхан наймаалагшагүй киоск нээгдэбэ. Энэ киоскдо республиканска газетэнүүд худалдагдана.

ҺОНИРХОЛТОЙ ЭНСКУРСИ

Студентнүүд гор[одой] дойнгоо ажабайдал[тай] танилсахын тула муз[ей], сэмбын фабрика, ш[...] завод ба промышлен[...] бусад предприятину[д]та ошожо харана. Һа[я]хан студентнүүд э[...] скурсяар паровозо-[...]гонно заводто ошоо. Т[э]дэнэр заводой модель[...] кузнечнэ, заһабарил[...] ба бусад цехүүдтэ [...]һон, паровоз, вагон б[ү]тээлгын өрёо техни[...]тэй танилсаһан бай[на].

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛ[ТЭД]

Хэдэн олон залуу б[...]шанар жэл бүри инст[и]тут дүүргэжэ гара[...] тэдэнэй тоо жэл [...]ри олошорно. Х[...] бээ нёдондо 150 [...] хүн институт дүүргэ[...] байгаа һаа, [...] жэлдэ тэдэнэй тоо 20[0] гаран болохо бай[на]. Институт дүүргэжа [...]рахаяа байһан олон [за]луу багшанар респуб[ли]кынгаа холын айм[а]гуудта, хүдөө тос[хо]нуудта ошожо, үхиб[ү]дые хүмүүжүүлхэ хү[...]дэтэ хэрэгтэ эрдэм м[э]гэжэлээ зорюулха х[ү]сэлэнтэй.

В. Очиров.

Шэнэ номууд

Һаяхан Бурят-Монголой номой хэблэл «Ставропольдо ба Рязаньда бидэ юу хараабибди» гэһэн номые хэблэлһээ гаргаба. Энэ ном соо Рязаньска областиин ба Ставропольско хизаарай түрүү колхоз болон ажалшадай дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ.

Гадна, «Полеводой библиотекэ» гэжэ юрэнхы гаршагтай олон номууд хэблэгдэбэ. Тэдэнэй дунда «БМАССР-эй Кабанскын аймагай Темлюйскэ МТС-тэ шэнэ газарые элдүүрилһэнэй дүй дүршэл» тухай нүхэр А. Капустинай, «БМАССР[-эй] кукуруза ургуулһанай дүй дүрш[эл]нүүд» гэһэн Н. Барнаков М. К[...] хоёрой болон бусадай номууд [хэб]лэгдээ.

А. Костеев, Ц. Митыпов гэгш[эд]эй бэшэһэн «Колхозуудай культб[аза]нууд» гэжэ ном хэблэгдээ. «Эстр[ад]на сборнигой хоёрдохи ном[ой] Л. Толстойн «Гурбан баабгай[н]» гэжэ номууд бурят-монгол хэ[лэн] дээрэ хэблэгдэбэ.

Н. Левск[ий].

Велосипедистнүүдэй мүрысөөн

Һаяхан Дальна Восточно зонын велосипедистнүүдэй мүрысөөн Иркутскда болобо. Тус мүрысөөндэ Иркутска, Читын, Амурска, Сахалинска областьнуудай, Хабаровска, Приморско хизаарнуудай ба БМАССР-эй велосипедистнүүд хабаадалсаба.

БМАССР-эй велосипедистнүүдэй эрэшүүлэй командада Бердников, Стряпунин, Горюнов («Буревестник»), Давыдов («Динамо») хамта дүрбэн хүн оробо. Велосипедистнүүдэй эхэнэрнүүдэй командада Еш[...] (техническэ училищи), Окладн[ико]ва (№ 2 дунда һургуули), Убугу[но]ва (Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоз), Сучкова (techинститу[т]) хабаадалсаа.

Тус мүрысөөнэй эсэстэ, нэгэд[э]хи һуурие Иркутска областиин вело[си]педистнүүд, хоёрдохи һуурие [Чи]тын велосипедистнүүд, гурбад[ахи] һуурие БМАССР-эй велосипедис[т]нүүд эзэлээ.

Н. Бородин.

Бурят-Монголой дуунай ба хатарай ансамбль гастрольһоо бусажа ерэбэ

Гүрэнэй Бурят-Монголой дуунай ба хатарай ансамбль гастрольдо ябаһанаа бусажа ерэбэ. Сибириин, Волга шадарай, Закавказиин республикануудай 45 городуудаар ябаха зуураа, 110 гаран концертнүүдые ха[ру]лаа. Ансамблиин концертые 40[...] шахуу хүн хараа.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО[В].

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00780. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 32[...]